ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe
zaterdag 29 maart 2014

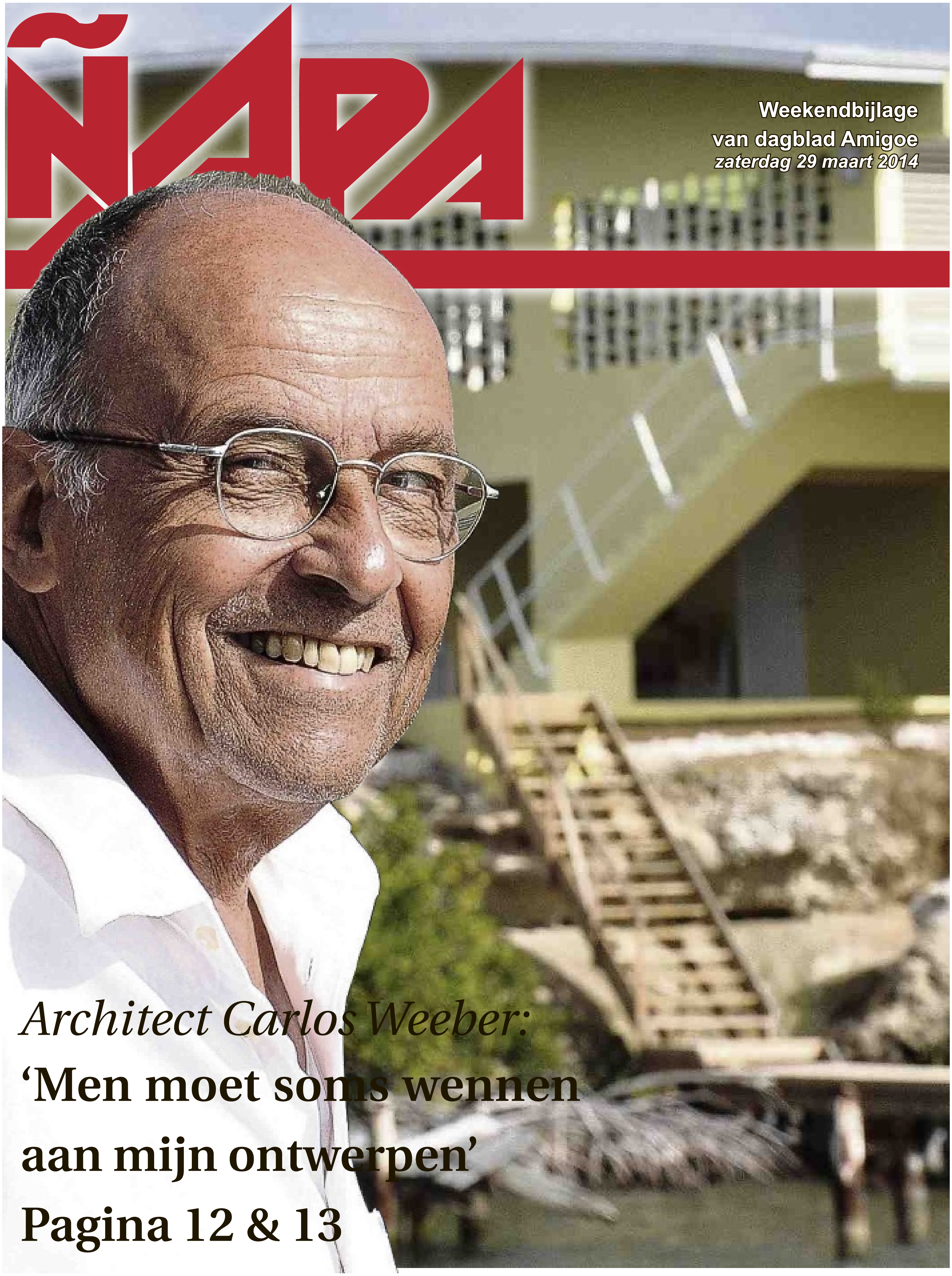

Architect Carlos Weeber:

‘Men moet soms wennen aan mijn ontwerpen’

Pagina 12 & 13

Inhoud

Voorpagina 1
Spotlight 2
Uitgelicht 3
Gezondheid 4 & 5
Historie 6
Brandstof voor criminaliteit 7
Cultuur 8 & 9
Literatuur 10 & 11
Carlos Weeber 12 & 13
Puzzels 14
Columns 15
Eten & drinken 16 & 17
Business 18 t/m 24

Foto van de week.

Beter één vogel in de hand... Tim Hankart maakte deze opname van een kolibrie die per abuis zijn huis op Aruba was ingevlogen en die hij weer naar buiten bracht. Het kleine creatuur bleef nog even beduusd zitten. Hankert kon deze foto nog net op tijd maken voor de vogel weer gevlogen was.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com

Colofon

BLADMANAGER Linda van Eekeres
email: napa@amigoe.com
telefoon: 7672000

EINDREDACTEUR Hans Vaders

ADVERTENTIES Marloes Tak

VORMGEVING Wendela Ataliede, Linda van Eekeres, Sarah Kuiper, Oscar Vanegas

Voorpaginafoto: Ken Wong

Aan deze Ñapa werkten mee:

Ingemara Bak, Evert Bongers, Aart Broek, Monique Casimiri, Hans de Haan, Fred de Haas, Lennart Huijsen, Erik van Kampen, Brede Kristensen, Shakti-Aroena Lakhi, Judice Ledeboer, Roxanne Martha, Islelly Pikerie, Milangela Plate, J. Ramirez-Look, Marcel Truyens, May Voges, Mineke de Vries, Miriam de Windt, Ken Wong

Thuis.

'Schijndel'

Monique Casimiri

Recent was ik aanwezig bij ons in het dorp voor de uitreiking van het boekje 'Schijndel vol verhalen'. Het was een verhalenwedstrijd over het dorp. Ook ik had meegedaan en ook mijn verhaal is gepubliceerd. Ontzettend trots natuurlijk.
Behalve dat het werk gepubliceerd zou kunnen worden zou deze middag ook de dorpsschrijver bekendgemaakt worden. Onder de schrijvers die iets hadden ingezonden zou een dorpsschrijver gekozen worden. Ik wist dat ik het niet zou worden. Ik ben teveel import, maar nu er gekozen is voor een Belgische, dat had ik niet gedacht. Het is wel logisch toen ik haar verhaal las. Ze roemt en noemt Schijndel volop. Ik noem Schijndel volop, maar heb ook zeker kritische noten laten horen.
Deze middag werd aan elkaar gepraat door een meneer van een evenementenbureau, die ik redelijk goed kon verstaan. Natuurlijk sprak hij gewoon Nederlands, maar wel met een Schijndels accent. Voor veel mensen boven de rivieren zou dit boers klinken. Ze noemen het ook wel plat praten in Nederland. Kom je uit het oosten van het land, dan praat je plat. Kom je uit het zuiden dan praat je met en zachte g, maar in de dorpen praten ze plat. Toen wij net op Curaçao woonden spraken mijn zus en ik ook plat. Mijn ouders niet. Die spraken ABN, zoals ze dat zeggen. Algemeen Beschaafd Nederlands. Wij hebben nog een maand plat gepraat en toen waren we het kwijt. Ik werd zo hard uitgelachen, dat ik heel snel leerde om zonder accent te spreken. Ofwel met een Antilliaans accent, dat kwam later.
Er was deze middag ook cabaret. Twee dames die vertelden over vroeger, over de winkel van haar moeder. Ik zag velen instemmend knikken toen zij beschreef waar deze winkel zich had bevonden. Ook mijn man knikte mee. Er werden meer herkenningsplekken besproken en wederom deinde de zaal mee. Ik kon niet meedeinen. Los van het feit dat ik geen idee had waar deze plekken zich zouden moeten bevinden, had ik ook een taalprobleem.
De bibliothecaresse en de burgemeester, die ieder ook het een en ander te vertellen hadden, kon ik goed verstaan en zoals gezegd kon ik de meneer van het evenementenbureau nog redelijk goed verstaan. Bij de dames van het cabaret werd het echter een ander verhaal. Zij spraken zo mogelijk nog platter dan de marktkoopman die zijn kaas aanprijst op de wekelijkse markt. Misschien dat dorpsschrijver ook te hoog gegrepen is voor mij. Ik zou de verhalen die ik hoor niet kunnen optekenen. Toch eens in de krant kijken of ze ook cursussen Schijndels praten en begrijpen aanbieden, want ik kan met zekerheid zeggen dat ik van hun verhaal voor bijna tachtig procent heb kunnen verstaan. Daarbij heb ik nog een kleine tien procent kunnen interpreteren, maar de overige tien procent moet ik ze schuldig blijven. Ik heb, werkelijk waar, geen flauw idee waar dat over ging.

Uitgelicht.

Cura Doet doet goed!

Curaçao heeft zich dit jaar met ‘Cura Doet’ aangesloten bij een koninkrijksbrede vrijwilligersactie (NL doet, Aruba Doet en Bon Doet). Circa 2000 vrijwilligers klaarden afgelopen weekeinde meer dan 130 noodzakelijke klussen. Het Oranjefonds en Curaçao Cares namen de organisatie op zich. De foto’s werden genomen bij: Een bustrip naar Banda’Bou van de SGR Groep, verpleegtehuis van Stichting Hamiëd, Fundashon Stimula Lesamentu, Blenchischool en Kolegio Dodo Palm.

Foto’s: Leonid Antonia, Steve Bakhuis, Diana Martis, Roberto Moentadj en Janis Vinck

Medisch.

Een update over calcium en vitamine D

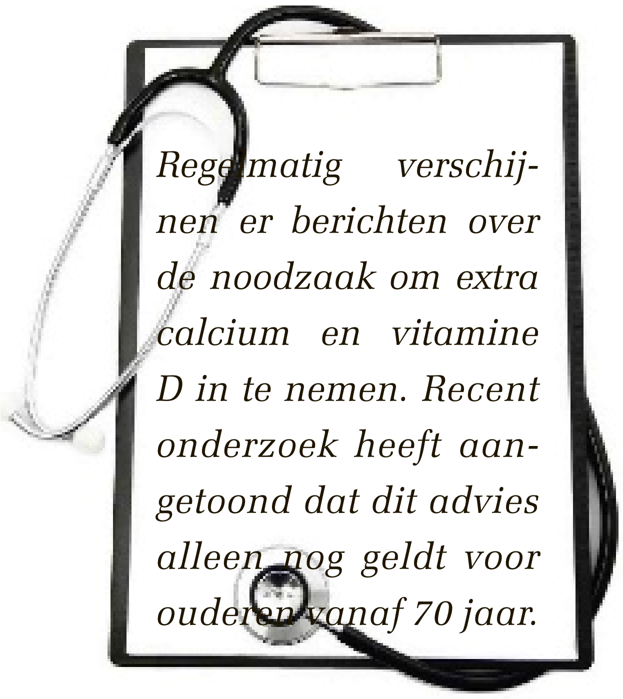

Regelmatig verschijnen er berichten over de noodzaak om extra calcium en vitamine D in te nemen. Recent onderzoek heeft aangetoond dat dit advies alleen nog geldt voor ouderen vanaf 70 jaar.

Tekst: **Hans de Haan**

Calcium is een mineraal dat zorgt voor de opbouw van ons bot, maar het heeft in ons lichaam ook nog andere belangrijke functies, zoals voor de bloedstolling, spiercontractie, hormoonafgifte en celdeling. Calcium bevindt zich voornamelijk in het skelet (98 procent) en verder in de weefsels, in het bloed en andere extracellulaire vloeistoffen. De belangrijkste bron van inname (70 procent) is melk en de hiervan afkomstige zuivelproducten, zoals pudding, vla, yoghurt, boter en kaas. Andere bronnen (30 procent) zijn sardientjes, diverse granen, noten en groenten, waaronder broccoli en boerenkool. Het gebruik van calciumsupplementen bijvoorbeeld in de Verenigde Staten, is relatief hoog: 43 procent van alle volwassenen en 70 procent van alle vrouwen na de overgang.
De gewenste dagelijkse dosis via voedsel, zowel voor vrouwen als mannen in de leeftijd van 19-50 jaar, is 1000 mg. Vrouwen ouder dan 50 jaar hebben 1200 mg per dag nodig, omdat door de menopauze minder oestrogeenhormoon wordt gevormd, wat leidt tot kalkverlies in de botten. Mannen kunnen tot hun zeventigste nog volstaan met 1000 mg per dag, maar daarna hebben ze 1200 mg per dag nodig. In de VS is uitgerekend dat mannen dagelijks wel gemiddeld 900-1200 mg calcium innemen en vrouwen 750-850 mg. Mannen en vrouwen ouder dan 70 jaar blijken echter wel onvoldoende calcium op te nemen uit voedsel.

Vitamine D

Dit is eigenlijk een vreemde eend in de vitaminebijt. Het is een van de weinige vitamines die ons lichaam zelf kan maken. Onder invloed van de UV-straling uit zonlicht wordt cholesterol in onze huid omgezet in vitamine D. In onze voeding zit weinig van deze stof. Goede bronnen zijn vette vis, zoals haring, zalm en makreel. Verder zit een klein beetje ervan in vlees, zuivel en eieren en wordt het toegevoegd aan halvarine en margarine en bak- en braadvetten. Lang geleden kregen veel kinderen dagelijks een lepeltje levertraan, de ideale bron van deze vitamine. Voor het grootste deel van de benodigde vitamine D zijn we dus aangewezen op de productie in de huid die terugloopt met het stijgen van de leeftijd, ook omdat ouderen minder vaak buiten komen. Er is vastgesteld dat bijna de helft van de volwassen bevolking in de VS extra vitamine D inneemt.

Recent onderzoek

Tot voor kort was er in de medische wereld onduidelijkheid over de vraag of botontkalking en het risico op botbreuken al dan niet konden worden voorkómen door het extra innemen van calcium en vitamine D - afzonderlijk of beide tegelijk.
Eind vorig jaar verscheen in de New England Journal of Medicine een artikel van Douglas C. Bauer, arts van de University of California, met een uitgebreid overzicht van alle relevante publicaties over het gebruik van calcium alleen en de combinatie ervan met vitamine D. Op grond hiervan werd vastgesteld dat botverlies en een verhoogd risico op botbreuken kunnen ontstaan als de dagelijkse inname van calcium minder is dan 700-800 mg. Er werd echter niet overtuigend aangetoond dat door inname van extra calcium het aantal fracturen afnam, maar wel dat de kans op het krijgen van nierstenen toeneemt. Voor wat betreft het onderzoek over het gebruik van de combinatie van calcium en vitamine D waren de resultaten duidelijker, namelijk een afname van het ontstaan van fracturen met 12 procent. Onderzoek bij kwetsbare ouderen in tehuizen toonde aan dat deze combinatie heilzaam was voor deze groep.

Begin dit jaar publiceerde The Lancet een soortgelijk, groot onderzoek over vitamine D. Het betreft een systematisch overzicht en meta-analyse van 23 studies en werd uitgevoerd door Ian R. Reid en medewerkers van de universiteit van Auckland, Nieuw-Zeeland. De vraagstelling van het onderzoek was of extra toevoeging van vitamine D invloed heeft op de mate van minerale botdichtheid. De studies hadden betrekking op 4082 deelnemers, van wie 92 procent vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 59 jaar en bestreken een periode van twee jaar. De botdichtheid werd gemeten van de wervelkolom, de totale heup of een onderdeel ervan, de onderarm of het totale lichaam. De toegediende dosis vitamine D varieerde tussen gemiddeld 400-800 eenheden per dag.
Het resultaat van dit uitgebreide onderzoek was dat extra toediening van vitamine D geen effect heeft op de botdichtheid en dus niet preventief werkt op osteoporose. Evenmin werd versterking van de botdichtheid waargenomen door gebruik van de combinatie van calcium en vitamine D.

Adviezen

Dank zij deze onderzoeken weten we nu dat het extra innemen van calcium en vitamine D door mensen bij wie geen osteoporose is vastgesteld met een DEXA-scan en jonger zijn dan 70 jaar, zinloos is en dat te veel calcium, alleen als supplement, de kans op het krijgen van nierstenen verhoogt. Er is vorig jaar nog onrust gezaaid door publicaties over het gevaar dat te veel calcium hart- en vaatziekten kan veroorzaken, maar dit bleek loos alarm te zijn.
Degenen die dagelijks voldoende melk en melkproducten tot zich nemen en ook sardientjes en broccoli eten, krijgen genoeg calcium binnen. Iemand die toch twijfelt hierover, kan het beste contact opnemen met een diëtiste die precies kan uitrekenen of diens dagelijkse voeding voldoende calcium bevat. Zo niet, valt de inname van extra calcium te overwegen.
Wat vitamine D betreft, zullen de bewoners op de Caribische eilanden door al dat zonlicht zeker voldoende hiervan aanmaken. Alleen voor ouderen die niet of nauwelijks meer buiten komen, is het zinvol om het vitamine D-gehalte te laten bepalen (kosten 54,25 gulden). Als de waarde ervan inderdaad te laag is, wordt extra inname ervan als supplement aanbevolen.
Tenslotte wordt hier nog eens de nadruk gelegd op het feit dat juist ouderen hun spieren goed moeten blijven gebruiken - dus dagelijks veel bewegen en vooral stevig lopen - omdat dit een botversterkende werking heeft, waardoor het proces van osteoporose wordt vertraagd.

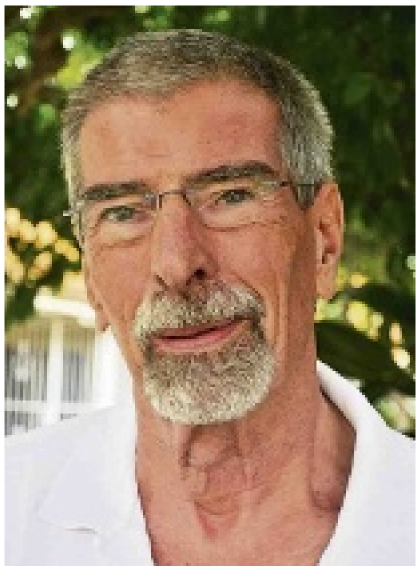

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Werk en gezondheid.

Doorwerken met pijn

Mensen die doorwerken met chronische pijn ervaren hun werk vaak als therapeutisch. Het werk leidt hen af van de pijn, geeft energie, structuur, behoud van sociale contacten en een hogere kwaliteit van leven.

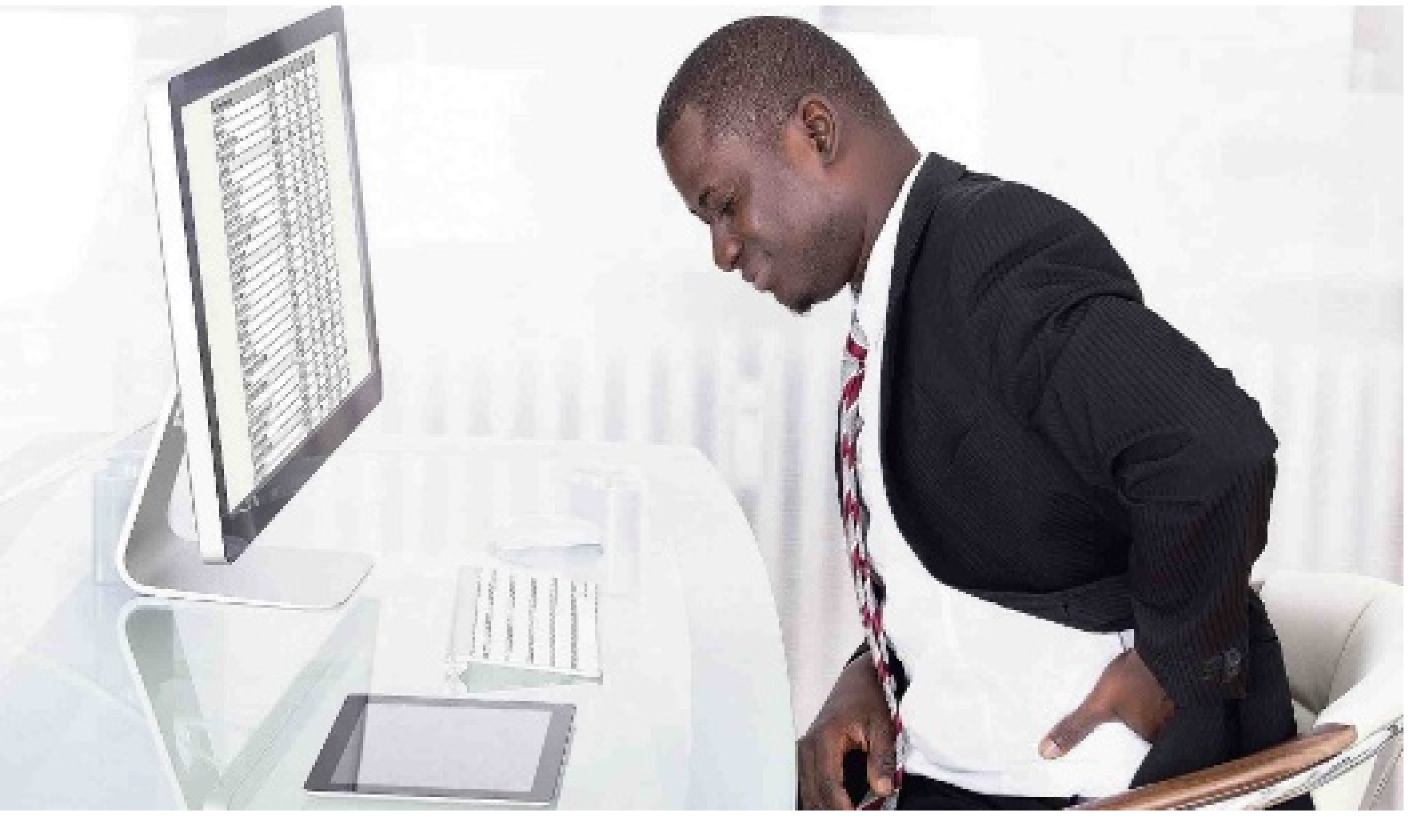

Tekst: **J. Ramirez-Look**

Dit blijkt uit het proefschrift 'Working with pain. Sustainable work participation of workers with chronic nonspecific musculoskeletal pain' van bewegingswetenschapper Haitze de Vries.

Vaak wordt verondersteld dat men bij chronische pijn vanzelfsprekend arbeidsongeschikt is. Aan de hand van het onderzoek van De Vries kan deze aanname worden betwist. Het doel van zijn onderzoek is het beschrijven van de kenmerken van mensen met chronische pijn aan het bewegingsapparaat die niet verzuimen in werk en het achterhalen van mogelijke succesfactoren voor werken met pijn.

Wat is chronische pijn?

In het onderzoek wordt chronische pijn gedefinieerd als klachten van de lage rug, nek, schouder, extremiteiten en/of fibromialgie, waarbij geen specifieke medische oorzaak wordt geconstateerd. Chronische pijn kan ook veroorzaakt worden door artrose (ouderdomsslijtage).

De Vries concludeert dat chronische pijn niet per se hoeft te leiden tot arbeidsverzuim. Op zichzelf is pijn vaak niet de reden voor verzuim. Bij verzuim gaat het er in principe om welke beperkingen er zijn voor iemand om bepaalde taken die behoren tot zijn functie te verrichten. Een belangrijke vraag hierbij is 'wat van je werk kan je door de pijn niet naar behoren of volstrekt niet doen?' Bij beantwoording van deze vraag zijn de motivatie, persoonlijke kenmerken en omgevingsfactoren van de persoon in kwestie belangrijk.

Waarom blijven mensen doorwerken?

Enkele beweegredenen om door te willen werken zijn de beleving van werk als eigen waarde, werk als therapie, verantwoordelijkheidsgevoel voor het werk en belang van behoud van inkomen.

Voorbeelden van beleving van eigen waarde bij werk zijn dat de persoon plezier ervaart in het werk, er is sprake van zelfontplooiing, erkenning en waardering, sociale status of persoonlijke bijdrage aan de samenleving.

Werk blijkt een belangrijke therapeutische rol te spelen, in elk geval voor mensen die doorwerken met pijn. Op zich is dit geen verrassende uitkomst. Het werk helpt tegen een mate van pijnbeleving. Dit is simpel te verklaren doordat men op het werk geen tijd heeft om te denken aan klachten en pijn. Op het werk moet men zich concentreren op de werkzaamheden en is er sociaal contact met collega's. Het werk dient aldus tot afleiding van de pijnklachten.

De beleving van verantwoordelijkheidsgevoel voor het werk kan er ook voor zorgen dat men weer aan de slag gaat. Men heeft hierbij een gevoel onmisbaar te zijn, geen vervanging te kunnen of te willen regelen en loyaliteit aan het werk.

Ten slotte is de angst voor verlies van inkomen zeker geen onbelangrijke drijfveer.

Is doorwerken met pijn schadelijk voor de gezondheid?

Heel belangrijk voor functieherstel is het besef dat actief blijven noodzakelijk is. Het functioneren zal niet door rusten vanzelf herstellen, maar juist door trainen en actief blijven. Een oud gezegde luidt: 'rust roest'.

Adequaat ziekte-inzicht, acceptatie van pijn, het vermijden van provocerende bewegingen, efficiënt pijnmanagement en aanpassing van het werk, blijken bij te dragen aan een sneller herstel en de mogelijkheid door te kunnen werken.

Wat zijn succesfactoren voor doorwerken?

Naast drijfveren zijn er ook enkele succesfactoren die een rol spelen voor doorwerken, namelijk persoonlijke kenmerken. Hieronder moet worden verstaan kenmerken die een persoon bezit zoals doorzettingsvermogen, assertiviteit, positieve instelling, openstaan voor communicatie (om hulp vragen) en omgaan met pijn.

Doorwerkers blijken beter in staat te zijn tot zelfmanagement. Zij zijn in staat een balans te creëren tussen belasting (werklast) en belastbaarheid (wat men aankan met zijn beperking). Werklast kan verminderd worden door het werk aan te passen (bijvoorbeeld taken delegeren, prioriteiten stellen en eigen grenzen respecteren). De belastbaarheid kan verhoogd worden door trainen, voldoende slaap, gezonde leefstijl en efficiënt pijnmanagement.

Uiteraard is de medewerking van de werkgever en collega's nodig om deze balans tussen belasting en belastbaarheid optimaal te houden. Het is van belang dat werkgevers op Curaçao open staan voor (tijdelijk) aangepast werk en de mogelijkheden daartoe bevorderen. Dit stelt de werknemer in staat actief en betrokken te blijven wat kan bijdragen aan sneller functieherstel. Dit kan een win-win-situatie zijn voor werknemer en werkgever, omdat de reïntegratie sneller verloopt.

Uit het onderzoek van De Vries blijkt bij vergelijking van doorwerkers met verzuimers dat doorwerken met chronische pijn mogelijk is. Hierbij is het belangrijk dat er een hoog pijnzelfmanagement aanwezig is.

Niet de pijn maar de persoonlijke kenmerken en mogelijkheden voor zelfmanagment zijn geassocieerd aan het werkvermogen en de prestatie. Gemiddeld rapporteren doorwerkers minder pijn dan verzuimers. Doorwerkers waarderen hun kwaliteit van leven hoger en ervaren werk als therapeutisch.

Kortom, aan de hand van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat hoge motivatie, positieve persoonskenmerken en zelfmanagement leidt tot gedrag dat doorwerken mogelijk maakt.

J. Ramirez- Look is verzekeringsarts bij de Sociale verzekeringsbank

Antilliaanse Vereniging voor Verzekerings- en Bedrijfsgeneeskunde

Lodewijk Daniël Gerharts

Lodewijk Daniël Gerharts, geboren in Nederland in 1901, kwam in 1926 naar Curaçao en vestigde zich in 1931 op Bonaire. 'Mijnheer LD' was 50 jaar lang een pionier op velerlei gebied, een succesvol ondernemer en een man met visie: hij haalde de KLM naar Bonaire en bouwde het eerste toeristenhotel van het eiland. Hij overleed in oktober 1983. In de jaren daarvoor had hij zijn memoires op papier gezet. Deze werden nooit in boekvorm uitgegeven. Hierbij volgt daaruit een hoofdstuk, samengesteld door Evert Bongers. Publicatie met toestemming van Hugo Gerharts.

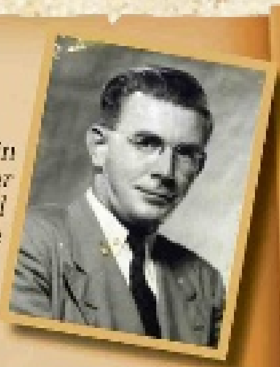

Koninginnedag

Koninginnedag werd vroeger alleen te Kralendijk en te Rincon gevierd. Honderden mensen stroomden uit de omliggende dorpen naar Kralendijk en in de middag gingen er ook velen naar Rincon.

In 1932 was de heer Frigerio, chef van de radiodienst, degene die de feesten organiseerde. Hij was onvermoeibaar. Het programma werd 's morgens om 6 uur geopend met een kanonschot. Een staaf dynamiet werd tot ontploffing gebracht in de savana, nu ten zuiden van de Stadionweg. Die staaf dynamiet bracht de veldwachter Vicente Gomez, in 1980 op hoge leeftijd overleden, tot ontploffing. Het laatste 'kanonschot' verwekte nogal wat opzien. Hij had een verschil van mening met de Gezaghebber en begon ook een dagje ouder te worden. Hij maakte het gat wat dichter bij het gezaghebbershuis en voor deze gelegenheid gebruikte hij twee staven. Het was een reuze klap. De geschiedenis wil dat de Gezaghebber dacht dat een aanslag op hem werd gepleegd. De bewoners van de toenmaals geheten Zoutpannenweg (thans J.A. Abraham Boulevard) schrokken zich een puist en Vicente had wekenlang lol van zijn grap. Daarna nam ik het kanonschap over met een vuurwerkbom.

In januari 1933 werd ik verzocht lid te worden van het feestcomité dat de geboortedag van prins Willem van Oranje, 24 april 1533, zou herdenken en daarna werd ik lid, later voorzitter, van het Koninginnedagcomité.

Er was nimmer een vuurwerk gegeven en in 1933 vroeg ik aan het feestcomité te Curaçao of men niet wat van hun groot vuurwerk kon missen en jawel, we kregen een flinke kist cadeau. Nu had ik nooit vuurwerk afgestoken. De pijlen die er bij waren gaven geen probleem. Die stopten we in een lege fles en ze gingen prachtig de lucht in. Maar er waren grote ronde bommen bij, plus nog wat kleinere, maar geen gebruiksaanwijzing. Ik vermoed dat de heren te Curaçao een beetje in hun vuistje hebben gelachen bij de gedachte hoe wij met die bommen zouden omspringen.

Zaklopen met links Jules Heitkönig en rechts winnaar Hugo Gerharts.

Besloten werd dat het vuurwerk op de oude houten pier bij het Fort zou worden ontstoken. Mijn auto had ik op de pier gezet om er achter weg te kruipen wanneer de lont was ontstoken en Luis Lopez Ramirez en ik gingen de pier op. Er was een bijzonder grote 'kanonskogel' bij. Meer dan een kilo zwaar. Dat ding werd op de kop van een van de palen van de pier gezet. De lont werd uitgelegd. Het publiek dat aan de voet van de steiger en op het landhoofd stond, keek vol verwachting toe. Ik stak de lont aan, vloog in vliegende vaart achter de auto, een knal, een vonkenregen die over de gehele pier rondvloog, het publiek brak bijna armen en benen om van dat helse spektakel weg te komen en toen bleek dat het ding een dikke plank van het dek van de pier doormidden had geslagen. Na deze knal ging de rest nogal vreedzaam, maar het publiek stond wel wat verder weg. En hoe wij eruit zagen! Mijn witte overhemd was een en al gat, brandgaten soms wel een kleine vuist groot. Mijn haren waren gedeeltelijk verbrand en ik rook alsof ik bij de hoefsmid was geweest. De honderden die op de weg en op het Wilhelminaplein en de kust stonden hadden genoten.

Een van de nummers van Frigerio was de casuela. Die werd aan een touw opgehangen, ingesmeerd met auto-grease en de jongens - het waren alleen maar jongens die daaraan meededen - moesten hun handen op de rug houden en proberen een gulden, die in het vet was vastgeplakt, met de tong of neus er af te halen. Dan mochten ze die gulden houden. Na dit festijn kon men de knapen aan de waterkant zien zitten om hun gezichten weer schoon te maken.

Er waren dan de hele dag honderden op de been. Aan het touwtrekken en zaklopen deden vaak volwassenen mee (als extra nummer) tot groot vermaak van de jeugd. De feesten in Kralendijk waren, vanaf het boegsprietlopen tot aan het vuurwerk een vermaak voor groot en klein.

Touwtrekken aan de Zoutpannenweg.

‘Geen geborgenheid en geen toekomstperspectief’

Brandstof voor criminaliteit

Ministers kunnen heen en weer vliegen tussen de koninkrijksdelen, desnoods wekelijks. Spiedende drones kunnen boven wijken hangen als lampions op een tuinfeest. De politie kan meer mankracht en betere bewapening worden toegeschoven. De gewelddadige criminaliteit op het eiland zal er niet door verminderen. Integendeel, de maatregelen zijn olie op het vuur.

Tekst: **Aart G. Broek**

In de verklaring van criminaliteit komen criminologen nauwelijks verder dan de samenleving als oorzaak te zien. Mensen zijn sociale wezens. Ieder mens is er een te midden van vele anderen. Dit is van invloed op ons handelen. We zijn geneigd om een direct lijntje te trekken tussen de sociaal-culturele omgeving en criminaliteit: machismo, traditionele man-vrouwverhoudingen, geen werk, het ontbreken van sociale controle, gebrekkig onderwijs en dergelijke zouden geweld en criminaliteit in de hand werken.

Emoties

Waarom zouden deze factoren zo’n buitengewoon ongunstige uitwerking hebben? Criminologen vergeten om door te vragen. Zij verzuimen om de ‘emotionele’ component van mensen expliciet bij hun onderzoek te betrekken. Emoties worden onvoldoende een verklarende kracht toegekend. Zodoende zal het niet lukken om deugdelijk te begrijpen waarom het agressieve gedrag zich, bijvoorbeeld, juist voordoet in een armzalige sociaal-economische situatie of bij gebrekkige sociale controle.

Er is inmiddels in de forensische psychiatrie en psychologie wél de nodige aandacht voor de emotionele component van crimineel gedrag opgebracht. Een grondige inventarisatie door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) illustreert wat er aan kennis beschikbaar is over oorzaken van het ongewenst handelen. Deze inventarisatie noemt niet alleen de sociaal-culturele fenomenen.

Het betreffende rapport bespreekt tevens twee aspecten van ons emotionele huishouden, die de kans op delinquent gedrag ernstig vergroten. Het betreft, ten eerste, een gebrek aan ‘empathie’, wat gekoppeld wordt aan slechte ‘gewetensvorming’. Als tweede is van doorslaggevende invloed een gebrek aan ‘binding’, waarbij verstoorde ‘hechting’ en gebrekkige ‘toewijding’ en ‘betrokkenheid’ een rol spelen. Het WODC registreert, maar graaft niet dieper. Wat weten we van hechtingsangst en het gebrek aan inlevingsvermogen en verantwoordelijkheid.

Geborgenheid

Het betreft in principe emotionele velden met een gemeenschappelijke voedingsbodem. De gezonde ontwikkeling van kind tot volwassene zal moeten plaatsvinden in een koesterende omgeving: acceptatie, waardering alsook controle en correctie. Dat brengt een volwassene voort, die zich ‘geborgen’ weet, die rekening heeft leren houden met naasten doordat zijn omgeving rekening houdt met hem. Zodoende kan hij ‘gewetensvol’ leren handelen. Dat zorgt voor een volwassene die zich heeft leren hechten, toewijding kent en verantwoordelijkheid durft te nemen zonder angst voor vernedering. Hij heeft begrip voor zijn naasten - empathie - ontwikkeld en kent schuldgevoelens, wat we ‘geweten’ noemen.

Een randvoorwaarde voor geborgenheid is onder meer een eigen sociaal-economische omgeving die als leefbaar wordt ervaren in vergelijking tot de samenleving in haar geheel. Dit is een vereiste voor ieder van ons en impliceert ook een zeker toekomstperspectief. Er moet iets zijn om voor te leven.

Wanneer mensen niet in een dergelijke ‘geborgenheid’ opgroeien, is er feitelijk sprake van krenkende sociaal-emotionele ‘uitsluiting’ uit het grotere samenlevingsverband waartoe zij behoren. Zichtbare grote vermogensverschillen bijvoorbeeld, voeden die uitsluiting en zijn vormen van vernedering. Velen bouwen zo van kindsbeen af een geschiedenis op van afwijzing: geen geborgenheid en geen toekomstperspectief. In emotionele zin is dit te herkennen als het langdurig opdoen van schaamte-ervaringen.

Schaamte-ervaringen

In de jaren naar volwassenheid vindt een opeenstapeling van schaamte-ervaringen plaats: een opbouw van ervaringen met vernedering, kleinering, uitsluiting en afwijzing. Schaamte brengt onder meer deze gedragsmanifestaties voort: een gebrek aan empathie, wantrouwen, afwijzen van verantwoordelijkheid, opportunisme, angst voor nieuwe schaamte-ervaringen, agressie en andere hechtingsproblemen (met name ook op seksueel gebied), én geweld. Korter dan met deze woorden is het mechanisme niet samen te vatten: if you can’t join them, beat them.

Beschikbaar onderzoek levert zicht op de belangrijkste oorzaken van agressief, delinquent gedrag. Het is van belang te onderkennen dat sociaal-culturele en emotionele factoren in elkaar grijpen en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, ook al zijn ze op zich te onderscheiden. De factoren die van doorslaggevend belang zijn, zijn in algemene zin in de volgende drie factoren onder te brengen. De gewelddadige leden van de samenleving (a) weten zich niet op reguliere wijze geborgen in het heden; (b) hen ontbreekt het aan een duurzaam toekomstperspectief; en (c) zij hebben een onevenwichtig emotioneel huishouden opgebouwd. Het betreft een leven dat is getekend door afwijzende krenking, dat wil zeggen schaamte-ervaringen. In combinatie voedt dit drietal vele bedenkelijke vormen van agressie, en leidt meer in het bijzonder tot extreem fysiek geweld.

Deze factoren brengen drie ‘piketpaaltjes’ voort, die als strakke richtlijn zouden moeten dienen voor interventies en preventie. Probleemoplossend handelen moet het volgende realiseren: (a) een regulier acceptabele geborgenheid in het heden; (b) een duurzaam toekomstperspectief; (c) een evenwichtige emotionaliteit, dat wil zeggen het stroomlijnen van het door schaamte aangestuurde emotionele huishouden dat in het verleden werd opgelopen.

Dit betreft feitelijk algemeen menselijke behoeftes. Ze zijn eigen aan ieder van ons. Waar die drie ‘panelen’ niet gerealiseerd worden, ontstaat per definitie agressief handelen. In dit licht is het heen en weer vliegen van ministers, zwevende drones en zwaardere bewapening van het politiekorps juist olie op het vuur. Dergelijk handelen zorgt voor verdere isolering en uitsluiting: dé brandstof voor agressie en geweld.

Programma

CURAÇAO

Internationaal Film Festival Rotterdam 2 - 6 april

WEDNESDAY 2 APRIL	
THE CINEMAS 1	
THE CINEMAS 2	20:00 QISSA
THE CINEMAS 3	21:00 ONLY LOVERS LEFT ALIVE
THE CINEMAS 4	20:15 THE AMAZING CATFISH; 22:30 POR LAS PLUMAS
THE CINEMAS 5	20:30 L'AMOUR EST UN CRIME PARFAIT
THE CINEMAS 6	21:45 QISSA
RIF FORT • SALT & PEPPER	
RENAISSANCE	10:00 PHI PHENOMENON: VINTAGE FILM CAMERAS AND PROJECTORS EXHIBIT

FILM PROGRAM INFORMATION

For full credit details and information on the filmmaker, please visit the FILMS A-Z section on the website curacaoiffr.com.

- FEATURE FILMS
- MUSIC THEME
- MORE THAN FILM
- YELLOW ROBIN AWARD NOMINEES
- LOCAL PREMIERE
- 2-FOR-1 SPECIAL

THURSDAY 3 APRIL	
THE CINEMAS 1	15:45 INSIDE LLEWYN DAVIS; 18:45 GLORIA; 21:30 BELLAS MARIPOSAS
THE CINEMAS 2	16:45 CASA GRANDE; 19:45 QISSA; 22:30 POR LAS PLUMAS
THE CINEMAS 3	14:00 LA ESPERA DESESPERA; 16:30 AFTER THE TONE; 19:15 I'M NOT HIM; 22:00 L'AMOUR EST UN CRIME PARFAIT
THE CINEMAS 4	13:45 20 FEET FROM STARDOM; 16:00 MITTSOMMER-NACHTSTANGO; 18:30 THE LAST SONG; 21:15 GOD LOVES THE FIGHTER
THE CINEMAS 5	15:15 LA GRANDE BELLEZZA; 19:00 DIFRET; 21:45 LA JAULA DE ORO
THE CINEMAS 6	13:30 GARE DU NORD; 17:00 CANÍBAL; 19:30 FRANK MARTINUS ARION; 22:15 SING YOUR SONG
RIF FORT • SALT & PEPPER	19:30 FILM QUIZ AT SALT & PEPPER
RENAISSANCE	10:00 PHI PHENOMENON: VINTAGE FILM CAMERAS AND PROJECTORS EXHIBIT

FRIDAY 4 APRIL	
THE CINEMAS 1	13:30 A LATE QUARTET; 16:15 ONLY LOVERS LEFT ALIVE; 19:15 B FOR BOY; 21:45 20 FEET FROM STARDOM
THE CINEMAS 2	13:15 INSIDE LLEWYN DAVIS; 16:30 TABU; 19:45 PELO MALO; 22:30 FINSTERWORLD
THE CINEMAS 3	13:45 IDA; 16:00 GARE DU NORD; 19:00 BELLAS MARIPOSAS; 21:30 I'M NOT HIM
THE CINEMAS 4	14:00 DIFRET; 16:45 GOD LOVES THE FIGHTER; 19:30 CANÍBAL; 22:15 MITTSOMMER-NACHTSTANGO
THE CINEMAS 5	15:30 FILOSOFÍA NATURAL DEL AMOR; 18:30 AL SUR DE LA INOCENCIA; 21:15 ABO SO
THE CINEMAS 6	13:30 LA JALOUSIE; 15:45 FEEL MY LOVE; 18:45 FORWARD EVER: THE KILLING OF A REVOLUTION; 22:00 CASA GRANDE
RENAISSANCE • FOUNTAIN SQUARE	20:00 MOVIE IN CONCERT
RENAISSANCE	10:00 PHI PHENOMENON: VINTAGE FILM CAMERAS AND PROJECTORS EXHIBIT

SATURDAY 5 APRIL	
THE CINEMAS 1	10:30 THE AMAZING CATFISH; 12:45 LA JALOUSIE; 14:45 WEST SIDE STORY; 19:00 AWARDS; 19:45 SURPRISE FILM; 22:30 AFTER THE TONE
THE CINEMAS 2	11:30 BELLAS MARIPOSAS; 14:00 INSIDE LLEWYN DAVIS; 16:15 POR LAS PLUMAS; 18:45 LA GRANDE BELLEZZA; 21:45 GLORIA
THE CINEMAS 3	11:15 TABU; 13:45 CANÍBAL; 16:30 20 FEET FROM STARDOM; 19:15 I'M NOT HIM; 22:00 A LATE QUARTET
THE CINEMAS 4	11:00 FINSTERWORLD; 13:00 MITTSOMMER-NACHTSTANGO; 15:15 ABO SO; 17:30 LA JAULA DE ORO; 19:45 LA ESPERA DESESPERA; 22:15 IDA
THE CINEMAS 5	10:45 WHITE SHADOW; 13:30 B FOR BOY; 16:00 AL SUR DE LA INOCENCIA; 18:30 ONLY LOVERS LEFT ALIVE; 21:15 PELO MALO
THE CINEMAS 6	10:30 SING YOUR SONG; 13:15 FORWARD EVER: THE KILLING OF A REVOLUTION; 15:45 FRANK MARTINUS ARION:; 18:45 FILOSOFÍA NATURAL DEL AMOR; 21:00 FEEL MY LOVE
RIF FORT	
RENAISSANCE	10:00 PHI PHENOMENON: VINTAGE FILM CAMERAS AND PROJECTORS EXHIBIT
	< 2-FOR-1 SPECIALS >

SUNDAY 6 APRIL	
THE CINEMAS 1	11:30 L'AMOUR EST UN CRIME PARFAIT; 14:15 GLORIA; 16:45 FINSTERWORLD; 19:45 BEST OF THE FEST; 22:15 CLOSING FILM
THE CINEMAS 2	10:30 FAMILY TIME; 13:00 PELO MALO; 15:45 IDA; 18:30 B FOR BOY; 21:30 LA JALOUSIE
THE CINEMAS 3	10:45 QISSA; 13:15 WEST SIDE STORY; 16:15 BEST OF THE FEST; 19:15 GARE DU NORD; 21:45 TABU
THE CINEMAS 4	11:15 CASA GRANDE; 13:45 LA JAULA DE ORO; 16:30 WHITE SHADOW; 19:00 THE LAST SONG; 21:00 THE AMAZING CATFISH
THE CINEMAS 5	11:00 FILOSOFÍA NATURAL DEL AMOR; 13:30 AL SUR DE LA INOCENCIA; 16:00 GOD LOVES THE FIGHTER; 18:45 ABO SO; 21:15 DIFRET
THE CINEMAS 6	11:45 FEEL MY LOVE; 14:00 LA GRANDE BELLEZZA; 17:00 LA ESPERA DESESPERA; 19:30 BEST OF THE FEST; 22:00 SING YOUR SONG
RENAISSANCE	12:45 KIDS WORKSHOP
RENAISSANCE	10:00 PHI PHENOMENON: VINTAGE FILM CAMERAS AND PROJECTORS EXHIBIT
	< 2-FOR-1 SPECIALS >

CIFFR bij The Cinemas

Voor de derde keer brengt Fundashon Bon Intenshon in samenwerking met het International Film Festival Rotterdam een aantrekkelijk filmfestivalprogramma op Curaçao. Het Curaçao International Film Festival Rotterdam (CIFFR) begint aanstaande woensdagavond en duurt tot zondagavond. De tickets zijn te koop bij The Cinemas, waar het festival wederom wordt gehouden.

Tekst: **Linda van Eekeres**

De openingsfilm is Qissa uit India. Er worden twee competities gehouden. De eerste competitie is de Yellow Robin Award Competition waarvoor vijf films zijn genomineerd (de musical Abo so uit Aruba, Difret, Filosofia naturel del Amor, God Loves the Fighter en Al sur de la inocencia). De winnaar gaat naar huis met 10.000 dollar.

Vóór de vertoning van de genomineerde films worden drie lokale korte films gedraaid. Elke korte film is de winnaar in zijn categorie. Het publiek bepaalt de uiteindelijke winnaar in deze wedstrijd onder de noemer 'Short Movies, BIG Stories'. De korte films zijn: Sint Elisabeth (Anja Steffens, Yuri Kneppers en Ralph Durgaram, categorie fictie), Habri bo Kurason (Ferdinand Rink, categorie documentaire) en The Heart of Creativity (Stacey Bohorquez, categorie muziekvideo).

Ook het portret van Cindy Kersenborn van Frank Martinus Arion zal een van de hoogtepunten van het festival zijn, net als de documentaire Forward Ever: The Killing of a revolution waarvan maker Bruce Paddington aanwezig is bij beide vertoningen.

Het programma van het CIFFR bevat nog meer pareltjes. Om de lezer alvast warm te maken voor het zeer diverse festival, licht Ñapa er een aantal uit.

Gloria

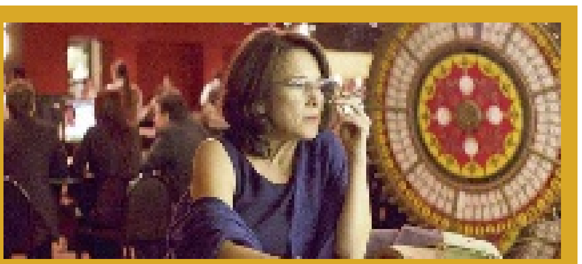

Chili

Films over het liefdesleven van oudere vrouwen zijn zeldzaam. Gloria is een Chileense film waarin het 58-jarige hoofdpersonage (inderdaad: Gloria) zich op het liefdespad begeeft. De Chileense filmmaker Sebastián Lelio schetst haar zoektocht tegen de achtergrond van de sociale werkelijkheid van de Chileense politiek en maatschappij.
Gloria is een gescheiden vrouw wier kinderen allang het huis uit zijn. Ze begint een relatie met Rodolfo, maar die gaat niet over rozen en ze moet haar droombeeld loslaten.
De film is op diverse filmfestivals in de prijzen gevallen, net als Paulina García voor haar vertolking van Gloria.

Gloria is te zien op donderdag 3 april om 18.45 uur, zaterdag 5 april om 21.45 uur en zondag 6 april om 14.15 uur. Sebastián Lelio is ook aanwezig op het festival.

B for Boy

Nigeria

Een van de fijne dingen van het filmfestival is dat je via films opgenomen in andere dan de geijkte filmlanden, de kans krijgt om een glimp op te vangen van de cultuur van het desbetreffende land. Turkije bijvoorbeeld met I'm not him (Ben o degilim). Om vervolgens in een andere film af te reizen naar een heel ander deel van de wereld: naar Afrika, Nigeria om precies te zijn, waar B for Boy zich afspeelt.
Het krijgen van een zoon is in Nigeria van levensbelang. Amaka, een moderne vrouw met een carrière, een dochter en een lieve man is bijna veertig en zwanger van een tweede kind. Alles draait om het geslacht van de baby en dat heeft zijn invloed op de onderlinge relaties.

B for Boy draait vrijdag 4 april om 19.15 uur, zaterdag 5 april om 13.30 uur en zondag 6 april om 18.30 uur.

Feel my love

België

Feel my love is een Vlaamse documentaire over dementie. Een zwaar thema, ingetogen en liefdevol benaderd. Het debuut van de Vlaamse filmmaakster en cameravrouw Griet Teck (1982) is in Rotterdam ontzettend goed ontvangen. De voorstellingen waren uitverkocht en de documentaire eindigde op de vierde plaats bij de Publieksprijs.
Teck volgde een jaar lang in 'Huis Perrekes' de dagelijkse bezigheden van de dementerende Louise, Bes, Denise, Louisa, Betty, Rosa en Jean, begeleid en geholpen door verpleging, familie en anderen.

Deze documentaire wordt vertoond op vrijdag 4 april om 15.45 uur, zaterdag 5 april om 21.00 uur en zondag 6 april om 11.45 uur. Bij de laatste vertoning krijgen de bezoekers twee kaartjes voor de prijs van één (dit geldt voor de films die zaterdag en zondag voor 13.00 uur beginnen!).

Pelo Malo

Venezuela

Op het Curaçao International Film Festival Rotterdam worden films vertoond uit allerlei landen, maar er zijn relatief veel films uit Latijns-Amerika: ongeveer eenderde. De aandacht trekt Pelo Malo, dat zich in ons buurland Venezuela afspeelt. Junior (9) woont in Caracas en is gezegend met een bos vol krullen. Zelf vindt hij het helemaal geen problemen. De schoolfoto komt eraan en hij wil daarop staan met sluik haar. Zijn moeder vindt het maar niets en is bang dat hij homo is. Oma ziet echter geen problemen. Terwijl zijn bezorgde moeder met moeite de eindjes aan elkaar knoopt, struint Junior met zijn buurmeisje tussen de torenflats van Caracas. Een drama over opgroeien in Venezuela.

Pelo Malo is te zien op vrijdag 4 april om 19.45 uur, zaterdag 5 april om 21.15 uur en zondag 6 april om 13.00 uur. Filmmaakster Mariana Rondón zal aanwezig zijn.

West Side Story

Verenigde Staten

West Side Story is eigenlijk een beetje een vreemde eend in de bijt. Waar de meeste festivalsfilms niet veel geld in het laatje brengen en ook niet op een massapubliek kunnen rekenen, was de enige niet recente film op het festival meer dan een halve eeuw geleden een kaskraker.
De volgende generaties maakten waarschijnlijk kennis met de film via vele herhalingen. Ook de liedjes, zoals 'I like to be in America' hebben de tand des tijds doorstaan. De verfilming van de gelijknamige musical stamt uit 1961. West Side Story won tien Oscars, waaronder die voor de Beste Film. De film is erkend als Amerikaans filmerfgoed en opgenomen in de nationale bibliotheek van de Verenigde Staten.
West Side Story is losjes gebaseerd op het liefdesverhaal van Romeo en Julia van William Shakespeare.

Wie de zoete herinneringen nog eens wil herbeleven of deze musicalklassieker een keer op het witte doek wil zien, kan terecht op zaterdagmiddag 5 april om 14.25 uur of zondagmiddag 6 april om 13.15 uur.

Gezocht

Dushi Homes Curacao & Aruba Happy Rentals

Voor kandidaat Huurders & Kopers zijn wij op zoek naar: kwalitatief goede woningen voor vakantie verhuur & lange termijn verhuur & verkoop

wilt u meer rendement uit uw woning(en) halen ? neem dan zeker contact met ons op !

vakantie verhuur- beheer- onderhoud-lange termijn verhuur-verkoop

Aruba: Boegoeroei 13 d info@arubahappyrentals.com +297 5862662
Curacao: Vinik Plaza Sta. Rosaweg 89 info@dushihomes.com +5999 686 2994
www.dushihomes.com
www.arubahappyrentals.com

Bolo ta di pueblo (4)

Fanon tegen de 'négritude'

Onze medewerker Fred de Haas brengt het - vaak verkeerd begrepen - gedachtegoed van Frantz Fanon in een serie artikelen krachtig tot leven en nodigt u uit om de wijze en indringende lessen van de kleurling uit Martinique, voor zover dat binnen de Curaçaose context mogelijk is, toe te passen op het eiland dat sinds 1954 worstelt met zijn toekomst en nadenkt over een onafhankelijke status.

Tekst: **Fred de Haas**

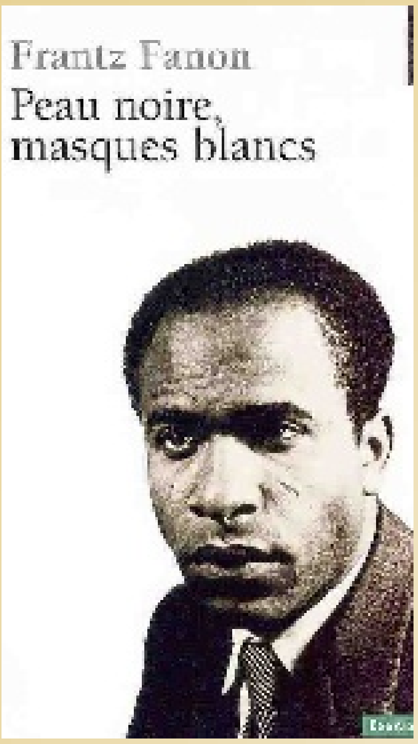

De op 36-jarige leeftijd gestorven Martinikaanse schrijver Frantz Fanon op de kaft van 'Peau noire, masques blancs' (Parijs, 1952).

Fanon was tegen de ideeën van de 'uitvinders' en aanhangers van de 'négritude', de door de Martinikaanse schrijver Aimé Césaire gepropageerde beweging die - als reactie op de opgedrongen koloniale cultuur - in bewondering wilde teruggrijpen op oude Afrikaanse beschavingen.

Natuurlijk, het was een alleszins begrijpelijke reactie op de leugenachtige opvattingen van de racistische kolonialen die van de zwartste mens een wezen zonder cultuur maakten, een mens zonder geschiedenis, een primitief verschijnsel. Maar Fanon verweet Césaire en de eerste president van Senegal, de dichter Léopold Sédar Senghor, dat ze te veel oog hadden voor de 'zwarte identiteit' van vóór de slavernij en het kolonialisme en te weinig voor de geestelijke bevrijding van het volk na die periode. Om zijn punt te illustreren gaf Fanon als voorbeeld de vroegere beschaving van de Afrikaanse Songhaï waar Césaire en Senghor graag naar verwezen.
Fanon: 'Alle bewijzen die zouden kunnen worden geleverd voor het bestaan van een wonderbaarlijke Songhaï-beschaving veranderen niets aan het feit dat de Songhaï van tegenwoordig ondervoed zijn en analfabeet.'
Fanon vond het een slecht idee om alle zwarten van de wereld te verenigen onder de vlag van een 'zwarte' of Afrikaanse cultuur. De zwarte bevolking van de Amerika's had, vond hij, andere problemen dan de zwarte bevolking in Afrika. Het enige dat hen verbond was de discriminatie door de blanken. En dat was nu eenmaal niet voldoende om een nieuwe cultuur op te bouwen.

Ook waarschuwt hij dat cultuur niet moet worden verward met folklore (zingen, dansen, verhalen vertellen, klederdrachten): 'De nationale cultuur is niet de folklore waarin volgens een populaire opvatting de 'werkelijkheid van het volk' ligt besloten. Die werkelijkheid is niet hetzelfde als die hoop traditionele, loze folkloristische gebaren die je hoe langer hoe minder kan verbinden met de actuele werkelijkheid van het volk' (Les damnés de la terre, pagina 150). Folklore is verstarde cultuur.

Een nationale cultuur

Geen cultus van het verleden dus, maar de blik gericht op de toekomst. Niet praten over een Afrikaanse of 'zwarte' cultuur, maar meer over een dynamische, nationale cultuur, dat wil zeggen een cultuur die echt wordt gevoeld en beleefd. En de strijd voor de nationale cultuur, de strijd voor de vooruitgang, betekent in de eerste plaats een strijd tegen de vervreemding en een strijd tegen de globalisering die - onder de machtige invloed van de Westerse culturen - van alle culturen een eenheidsworst probeert te maken. We worden immers gebombardeerd met beelden, klanken en kleding die alle mensen cultureel aan elkaar gelijk maken en de mensen gauw uit hun evenwicht brengen.

Internet

Via het internet vindt er een vorm van herkolonisatie plaats en krijgen jongeren uit de Derde Wereld helden, heldinnen en 'sterren' voorgeschoteld met wie ze zich identificeren, maar die afkomstig zijn uit een totaal andere cultuur. Het is beter om een eigen weg te kiezen. Voor Curaçao betekent dit dat men het multiculturele ideaal zou moeten nastreven, een eigen multicultureel ideaal. Het land mag zich gelukkig prijzen met de aanwezigheid van inwoners die sterk verschillen van aard en cultuur, maar met elkaar verbonden zijn door hun liefde voor het land. Op Curaçao vind je Afro-Curaçaoënaars, al of niet op Curaçao geboren blanke Nederlanders, migranten uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, protestanten, katholieken, sefardische en asjkenazische Joden, blanke en zwarte mensen en alle kleuren daartussen, kortom genoeg elementen om een levensvatbare, krachtige samenleving op te bouwen. Op voorwaarde dat iedereen als gelijke wordt beschouwd en positief mee wil doen om iets van het land te maken.
Maar als je positief wilt meewerken kan het geen kwaad als je eerst even over de grens kijkt en te weten probeert te komen hoe je een land níet moet opbouwen.

Hoe het niet moet

Voor landen die de totale onafhankelijkheid nastreven is het verstandig en raadzaam om kennis te nemen van ervaringen van andere landen die het machtsvacuüm na het vertrek van de koloniale machthebbers moesten opvullen. Hoe ging dat in de Afrikaanse staten?
Na de overdracht van het koloniale bestuur aan lokale Afrikaanse machthebbers zagen we hoe de lokale 'bestuurders' onmiddellijk de vrijgekomen banen innamen zonder zich te bekommeren om de nationale eenheid en zonder aan 'nation building' te doen. Ze dachten alleen aan zichzelf en aan manieren om zoveel mogelijk te profiteren van de macht en zichzelf te verrijken. De belangen van het volk deden er voor hen niet toe.

Stammendictatuur

Afrikaanse staatshoofden maakten zich meester van de opbrengsten uit de olie, cacao, hout, goud, diamanten en uranium en lieten fraaie herenhuizen voor zichzelf bouwen in Europa. In Nigeria deden de lokale machthebbers niets voor de bewoners van de Nigerdelta terwijl ze barstten van de oliedollars.
Omdat de landelijke bestuurders jammerlijk faalden ging het volk weer beschutting zoeken bij de eigen stam en legde op deze wijze de kiem voor de verwoestende stammenoorlogen waarvan de wereld getuige was en is. Regeringspersonen benoemden mensen van hun eigen stam en zelfs familieleden werden in hoge functies benoemd al waren ze zo stom als het achtereind van een varken. Zo kweekte men domme ministers, domme ambassadeurs en domme gedeputeerden. Fanon schreef hierover: 'We hebben hier niet meer te maken met een burgerlijke dictatuur maar met een stammendictatuur.' Iedereen weet waar dat toe heeft geleid. Het voorbeeld van de genocide in Ruanda onder Hutu's en Tutsi's staan ons nog steeds voor ogen. Er was geen steek veranderd sinds de tijd van Fanon die al vroeg inzag wat er aan het gebeuren was. Hij voelde '(...) geen woede maar schaamte over die domheid, dat bedrog, die intellectuele en geestelijke ellende' (Les damnés de la terre, p. 122).

Fanon schrijft dat het een heilige plicht had moeten zijn voor de lokale machthebbers om 'het intellectuele en technische kapitaal dat ze aan de koloniale universiteiten hadden opgedaan ter beschikking te stellen van het volk' ('Les damnés de la terre', pagina 96,97).
Maar men ging gewoon op de oude, koloniale voet verder en daardoor komt het dat de meeste Afrikaanse landen nog dezelfde economische structuur hebben als in de koloniale tijd: inkomsten uit de export van grondstoffen.

Geweld

Frantz Fanon was geen gewelddadig persoon, geen voorstander van geweld. De toon in 'Les damnés de la terre' kan soms oorlogszuchtig klinken, maar we moeten begrijpen dat Fanon de eerste was die begreep dat een vorm van geweld genezend kan werken voor mensen die onderdrukt zijn. De Franse filosoof Jean-Paul Sartre, die het Voorwoord schreef van 'Les damnés de la terre' in de uitgave van 1961, drukte zich in dit opzicht wel heel fel uit:
'Je moet doden: met het elimineren van een Europeaan sla je twee vliegen in één klap.'

Zo'n uitspraak is verontrustend. Fanon zelf maakte geen propaganda voor het gebruik van geweld en zag het hoogstens als een tussenstadium. Immers, Fanon leefde in een gekoloniseerde wereld waar mensen werden onderdrukt, vernederd, bedreigd, veracht, uitgebuit en dienstbaar gemaakt. De enige mogelijkheid die de gekoloniseerde had was in opstand te komen. Net zoals vroeger de slaven in opstand kwamen. Op Curaçao begon het met de opstand van Tula in 1795 en werd pas veel later voortgezet met de gewelddadigheden van 1969.

(Wordt vervolgd)

Leesvoer

Warwaru

Beeldend kunstenaar, dichteres en schrijfster Martie Genger (Amsterdam, 1936) schreef door de jaren heen spreuken, korte overpeinzingen en constateringen, die zij Wawaru (wawarú = wervelwind) noemt. Genger is in 1969 op Curaçao komen wonen en heeft in de tussentijd ook nog 11 jaar in Costa Rica doorgebracht en gewerkt. Het Antilliaans Dagblad publiceerde de afgelopen jaren wekelijks een Wawaru. Deze Wawaru's (649, zo schrijft Genger) heeft ze nu gebundeld bij Clusteruitgeverij Schrijverspunt. "Het leven gaf mij genoeg inspiratie om beschouwelijk weer te geven wat de mens beweegt", zo schrijft Martie Genger in haar voorwoord. De spreuken gaan over herkenbare thema's: liefde, ouderdom, tijd, geloof, de dood en nog veel meer. De ene keer hard realistisch, dan weer filosofisch, soms hoopvol, af en toe voor de hand liggend, maar ook mooi gevonden, zoals:
'Wil je de Sterren zien, wacht dan tot het geheel duister is'

Martie Genger

Om bij haar 'eigen wijsheden' te blijven, nu ze dit boek heeft gepubliceerd: *'Wie een droom realiseert, heeft er een minder'*

Warwaru is te koop bij Mensing's Caminada voor 73 gulden of via de auteur zelf voor 50 gulden. Contactgegevens: martiegenger@gmail.com of tel. 7375809.

Ars Poëtica.

Mamoyi

The child is sleeping,
folded in among the brown boughs of my arms,
and a promise, formed beyond language, drawn upward
like sap through a pith, stirs through me.
In its slow course, I feel a vow so deep
it does not reach the flower and fade of word
but leaves me steeped, resined, in its truth.
Because I wish this child, awake, a man,
to know that he can keep, lifelong,
the trust, the self-astonishing joy that he has now
and he can draw from them the strength to make
his true path from the place I am
to where he will become, for his own child, a tree,
I vow: these boughs will never break.

Kendel Hippolyte, Night Visions

Voor een video waarin de auteur het gedicht zelf voordraagt: YouTube, zoekopdracht: Mamoyi - by Kendel Hippolyte

Letra

Kendel Hippolyte

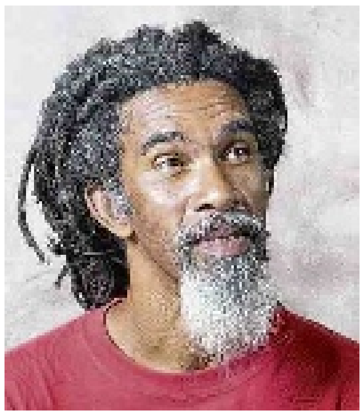

Kendel Hippolyte, geboren in St. Lucia, 1952, begint naam te maken als belangrijke Caribische dichter. Zijn bundel Fault Lines werd vorig jaar bekroond met de BOCAS-poëzieprijs (eerder in de Ñapa besproken).

Nu is van zijn hand een nieuwe bundel verschenen 'Night Vision' (Peepal Tree Press). Hippolite maakt van allerlei genres een gemakkelijk en persoonlijk gebruik: sonnet, triolet, rap, echo-gedicht, dan weer een stream of consciousness-achtig ritmisch gedicht, een haiku of een éénregelig graffiti-achtig uitspraakgedicht ertussendoor.

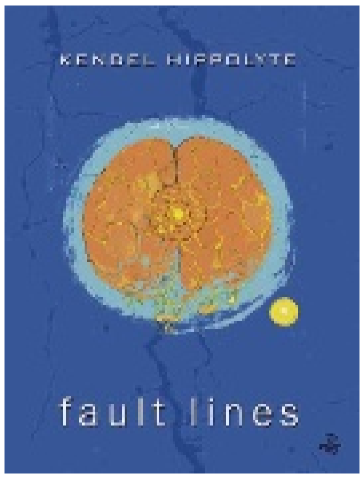

Hippolite heeft een groot opmerkingsvermogen. Hij dringt door façades heen, meestal met het doel een maatschappelijke structuur, een maatschappelijke absurditeit, bloot te leggen. Vaak ook om te laten zien hoe lastig en problematisch de overgang is van een kleine en overzichtelijke dorpssamenleving naar de onoverzichtelijke en ondoorgrondelijke stedelijke samenleving die ook zijn eiland St. Lucia is geworden en die van iedere mens een consument wil maken, een vreemde voor zichzelf. Het kost moeite te zien in de nacht.

Lauren Alleyne

Is Kendel Hippolite een nadenkende dichter die vrolijk met vormen experimenteert, Lauren Alleyne (uit Trinidad) is een nadenkende dichteres die zich veilig voelt met conventionele vormen. Ze is vorige maand met haar eerste bundel poëzie gekomen: 'Difficult Fruit' (Peepal Tree Press). Losse gedichten werden eerder van haar gepubliceerd en ook veel besproken. Nu zijn ze dus gebundeld. Haar werk heeft iets mysterieus, het is een terugkeer naar ervaringen en belevenissen van vroeger, grenssituaties vooral, gerelateerd aan seksueel ontwaken, spiritueel ontwaken, verlies van geliefden, teleurstelling, momenten van plotselinge verlichting of onthulling van een geheim. Er is altijd een lied of een verhaal achter het lied. Haar gedichten onthullen door te verhullen, door iets te suggereren: verlangen, hoop tegen hoop, soms een gebed, afschuw. De gedichten staan allemaal op zichzelf, maar tezamen vormen ze een beeld van een vrouw op weg naar volwassenheid. Reacties op deze bundel zijn overwegend enthousiast. Zo schrijft de dichteres Mary Swander: 'Lauren Alleyne voert ons met zekere en dichterlijke stem langs de mijlpalen van het leven, van kwetsbaarheid van een vrouw die onder druk staat van haar omgeving maar toch haar eigen weg weet te kiezen en accepteert om anders dan anderen te zijn... maar ze laat ook zien wat het betekent lief te hebben en zich met hart en ziel betrokken te weten op het leven, niet alleen van een enkele persoon maar van de hele wereld.'

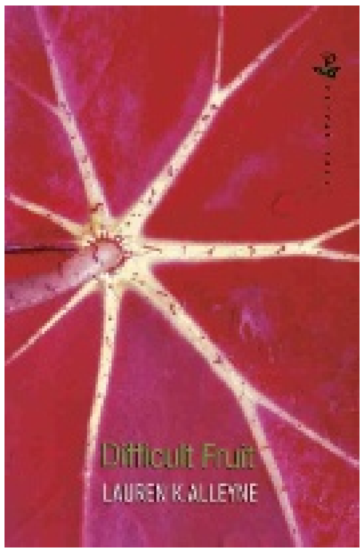

Architect Carlos Weeber:

‘Men moet soms wennen aan mijn ontwerpen’

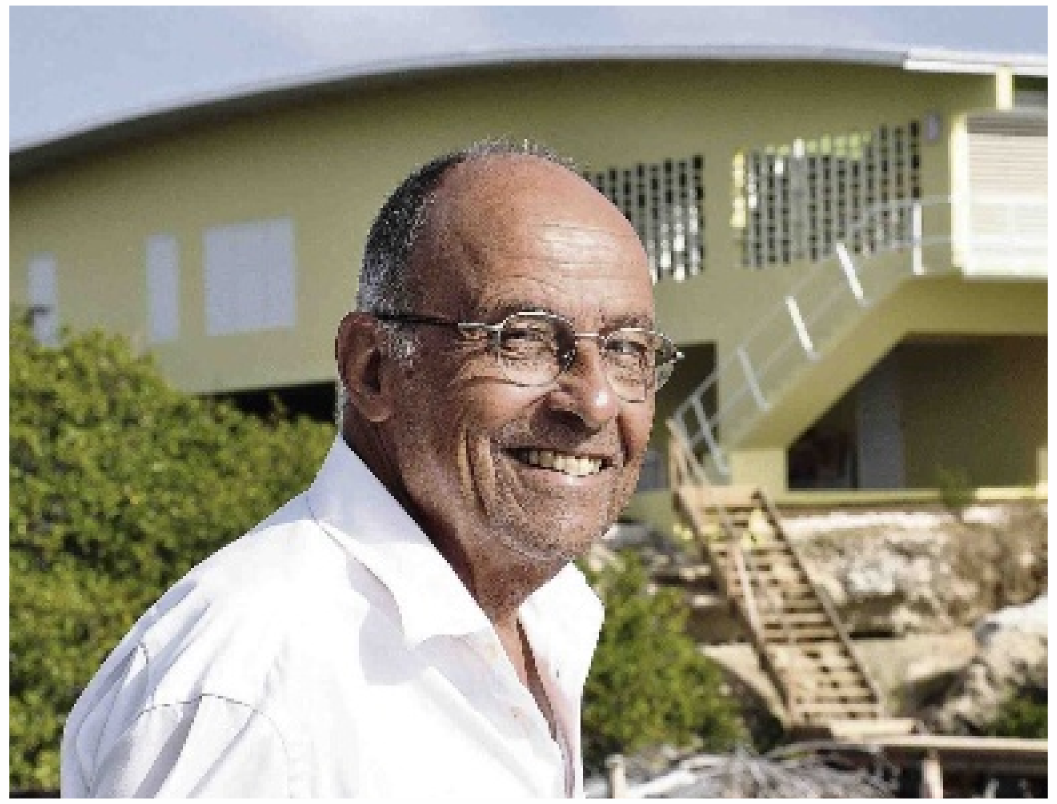

Hij heeft duidelijk zijn stempel weten te drukken op de Nederlandse architectuur vanaf 1975 tot 2005. Men noemt de stijl van zijn bouwprojecten Neo-rationalistisch. Critici noemden zijn wooncomplexen ‘monotone, hartenloze gebouwen’. Hij ziet dat uiteraard anders. We hebben het over prof. Carlos Weeber.

Tekst: **Judice Ledeboer**

Zijn opdrachtgevers gaven hem de vrije hand in het ontwerpen van woongebouwen en bouwwerken als metrostations, ziekenhuizen en de gevangenis van Rotterdam. Zijn ontwerpen zijn vaak kolossale bouwwerken, als reactie op de Truttigheid, huisjes met kleine woonerven. Tegenwoordig ontwerpt Weeber voornamelijk huizen waarbij hij gebruik maakt van wind, warmte, zon en regen. ‘(Ge)wild wonen’ noemt hij dit. De Ñapa ging een kijkje nemen bij één zijn laatste ontwerpen aan het Spaanse Water en sprak met de architect.

Weeber groeide op Curaçao op en ging na de hbs op zijn 17e naar Delft om daar te gaan studeren. 15 Jaar later is hij daar hoogleraar in het Architectonisch ontwerpen. Hij belooft zichzelf om precies na 50 jaar terug te gaan. In 2006 bouwde hij zijn eerste eigen huis en richtte hij samen met zijn vrouw Sofia Saavedra CASArchitects op. Ze ontwerpen sindsdien huizen en gebouwen volgens tien ontwerpregels afgestemd op het lokale klimaat (zie kader). Volgens Weeber zou elke lokale architect deze regels moeten gebruiken en zelfs door de overheid als leidraad moeten worden opgelegd bij het ontwerpen van woningbouwprojecten.
“Dan staat voortaan elk huis automatisch in de juiste richting en dit bespaart miljoenen aan energiekosten”, aldus de architect.
Zijn laatste pronkstuk is een huis aan het Spaanse Water. Vanaf de weg is alleen een zijkant te zien, maar vanaf het water een totaalbeeld van het huis. De eigenaar houdt van privacy en het was zijn eis om rekening te houden met zo min mogelijk inkijk. Voor Weeber was dat geen probleem, want om de lucht zo efficiënt mogelijk door het huis te laten stromen zijn er kleine én grote gevelopeningen nodig, in de volksmond zijn gevelopeningen deuren en ramen en dat geeft dus ook weinig mogelijkheden tot inkijk. De zijkant kreeg kleine raamopeningen die afgesloten kunnen worden met lamellen en elders in de muren kwamen grote openingen. “De kleine gevelopeningen staan op de wind. De wind waait daar naar binnen, aangezogen door de grote openingen. Men denkt meestal andersom, maar dat levert geen luchtstroom op, de lucht blokkeert dan”, legt Weeber uit.
Om optimaal van de wind gebruik te kunnen maken is het huis schuin op de kavel geplaatst, naar de windrichting toe. Weeber: “De richting en vorm van het huis worden helemaal bepaald door de wind. De huizen worden een beetje door het oosten heen gedraaid. Kerken staan ook min of meer naar het oosten, maar dat is een heel ander verhaal.”

Voor Weeber is het logisch om gebruik te maken van de natuur. Door zijn opzienbarende ontwerpen hoort Weeber bij de grote architecten van Nederland en ontving hij diverse prijzen. Zijn laatste was in 2009, een Europese eerste prijs voor ‘Het ziekenhuis van de toekomst’. Er zijn echter mensen die zijn stijl verafschuwen, maar dat heeft Weeber er nooit van weerhouden om zich vast te houden aan zijn opvattingen en wijze van ontwerpen. Ook door materialen anders te gebruiken verkreeg de architect bekendheid. Op de huizen en gebouwen op Curaçao legt hij bijna altijd dunne metalen daken. Niet voor de hand liggend in een tropisch klimaat vanwege de hitte. Maar Weeber ontkracht dit argument direct door uit te leggen dat een dikke isolatielaag onder die plaat ervoor zorgt dat het dak en daardoor ook de binnenkant van het huis altijd koel zijn.
Dat is helemaal in lijn met zijn visie op het natuurlijk gebruik van elementen waardoor airco overbodig is. Zijn visie bepaalt ook het ontwerp van gebouwen. Het metalen dak bijvoorbeeld bolt vanzelf mee met de constructie, en door die bolling stroomt het water direct van het dak in goten die het regenwater naar een regenbak leiden. Alle huizen die Weeber op Curaçao ontwierp hebben een grote regenbak. Onder het bejaardenhuis Nos Welita, ook door Weeber ontworpen, ligt een waterbak van 350 vierkante meter. Dit is ruim voldoende om 50 inwoners continu van regenwater te voorzien. Zelfs het nieuwe kantoor van Inter Assure heeft er een. Het opgevangen water in die bakken wordt gebruikt voor wastafel, bad, douche, zwembad en toilet. Warm water wordt verkregen door zonneboilers, waardoor er warm water is voor huiselijk gebruik.
Weeber houdt altijd rekening met wensen van opdrachtgevers. Ook moet hij weleens concessies doen. Hij heeft bijvoorbeeld een opdrachtgever die wijnliefhebber is. Deze opdrachtgever wil een wijnkelder in huis en deze moet een temperatuur van 16 graden Celsius hebben. Maar die temperatuur ontstaat niet zonder airco. Dus komt er een wijnkelder met airco.
Opvallend bij het interieur is dat veel ruimtes in open verbinding met elkaar staan. Weeber vindt die openheid essentieel. En als er deuren komen zijn het schuifdeuren om zoveel mogelijk ruimte te kunnen benutten en om door de wind slaande deuren te kunnen voorkomen. Weeber bepaalt de kleuren. In overleg met de opdrachtgever wordt besloten waar die kleuren komen. Het huis aan het Spaanse Water is van buiten geel. De architect had die kleur vanaf het begin in zijn hoofd en de klant kon zich daarin vinden. Vanaf het Spaanse Water valt het huis op door het bijzondere ontwerp. Het is anders dan anders en dat is wat de architect juist wilde. Dat maakt Weeber een dwarsligger onder architecten. “De kunst is opdrachtgevers mee te krijgen.”

“Men moet soms wennen aan mijn ontwerpen”, zegt Weeber en voegt er later aan toe: “Ik zoek saaiheid op, de eenvoud.” Toch zijn er steeds meer mensen die zijn ontwerpen waarderen, ook internationaal is er aandacht voor zijn recente werk. Het blad ‘De Architect’ maakt binnenkort zelfs een speciale uitgave van de zeven huizen die Weeber op Curaçao ontwierp. Opvallend is dat na het bezoeken van die huizen er een bepaald gevoel opkomt. Juist het onverwachte raakt. Schuine muren, zelfs een heel schuine uitbouw, in professionele termen een ‘uitkraging’ geven het ‘ah’- en ‘oh’-gevoel. De huizen zijn verre van traditioneel, maar wel heel functioneel. En de kosten van water en elektriciteit zijn minimaal. Dat is niet direct zijn uitgangspunt, want bij hem gaat het om het karakter van de omgeving met de temperatuur, licht en lucht. Zolang er mensen zijn die zich met die gedachte kunnen verenigen zal Weeber nog niet zijn uitgetekend.

Ontwerpregels voor Curaçao zodat airco overbodig wordt:

Langwerpige plattegronden, ZZO / NNW georiënteerd;
Lichte kleuren op oost- en westgevel;
Dakoverstekken rondom;
Dakbedekking van licht materiaal;
Dakisolatie minimaal 15 cm dik;
Kleine gevelopeningen aan de windkant;
Elders grote gevelopeningen;
Geen glas aan de zonkant;
Geen inwendige gangen;
Overal ventilerende ramen en/of deuren.

Puzzels.

PRIJSPUZZEL

Horizontaal:
2. Familie; 6. oosters marktplein; 12. elfenkoning; 15. halsjuk; 17. els; 18. stad in Frankrijk; 20. stokschermen (Jap.); 21. filmdecor; 22. bergrug; 25. uitroep van opluchting; 26. directeur; 27. heidemeertje; 30. grote fan; 31. geplaag; 34. Griekse zuilengang; 37. kerel; 39. afrastering; 40. wijnsoort; 44. maand; 45. oom (D.); 47. voormalige Chinese leider; 48. leer van het heldendicht; 50. bijwoord; 52. kleine vlag op schepen; 53. siertorentje; 54. slang.

Verticaal:
1. Soort hond; 2. herkauwend zoogdier; 3. roem; 4. willoos persoon; 5. voorzetsel; 7. symbool zilver; 8. knipmes; 9. oppervlaktemaat; 10. rivier in Italië; 11. smak; 13. vuurwapen; 14. palmmeel; 16. lusthof; 18. poste restante; 19. klein kind; 23. muze van het minnedicht; 24. schade aan een schip; 26. spoedig; 28. naar aanleiding van; 29. asvaalt; 30. kweken; 32. koetshuis; 33. plakbriefje; 35. voorzetsel; 36. leg-erleiding; 38. ontkenning; 40. medaille; 41. Rijksmark; 42. Wereldoorlog (afk.); 43. omlaag; 46. tijdperk; 49. jonge hond; 51. symbool ijzer; 52. persoonlijk vnw..

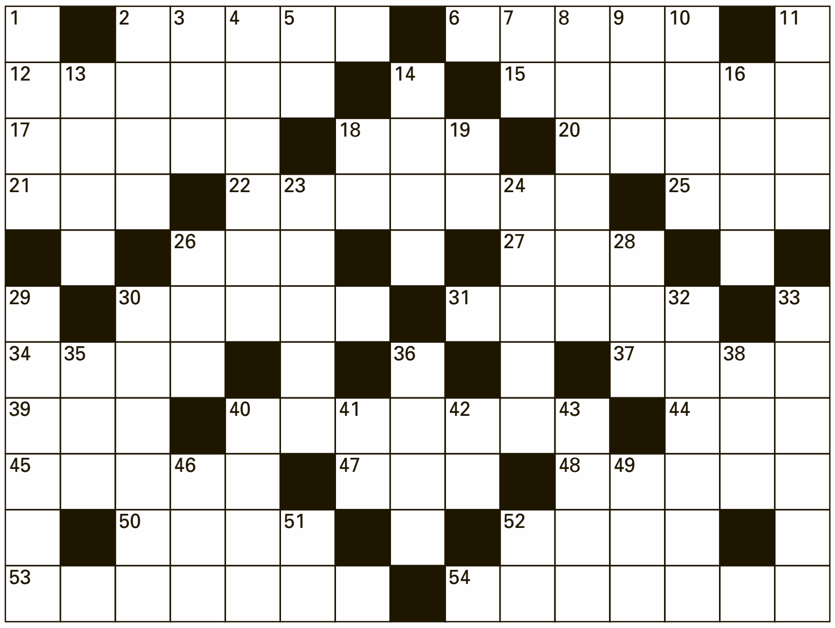

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

L.V. Brattinga Zepp
Lampestraat 1
Aruba

F. Alberg
Kaya Seri Kalki 19
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2 tijdens kantooruren. Bonaire: Shon Ma Carolina, Kaya Nikiboko Noord 18.

Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel.
Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744.

ZWEEDSE PUZZEL

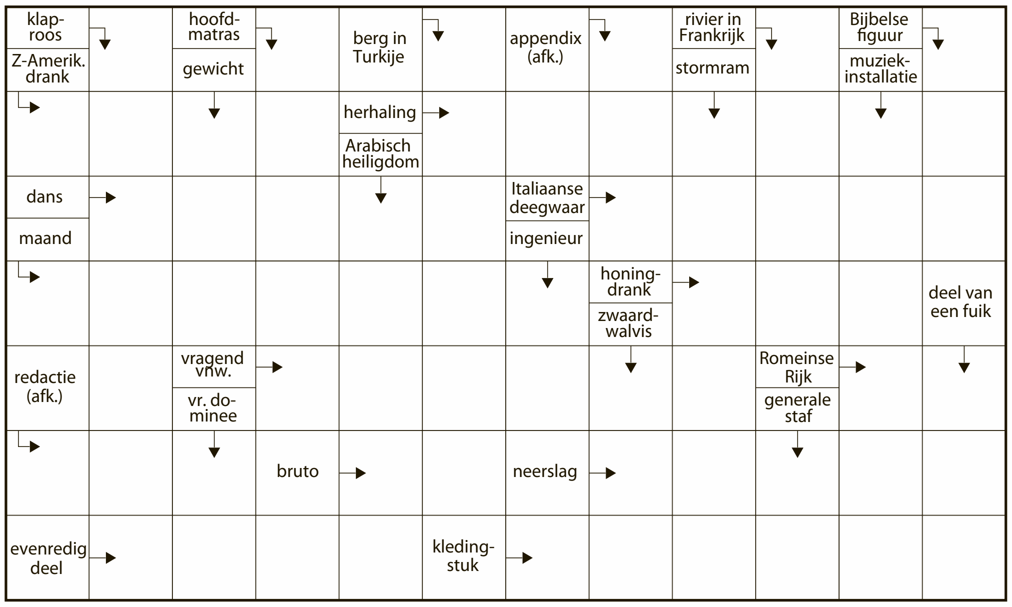

CRYPTOGRAM

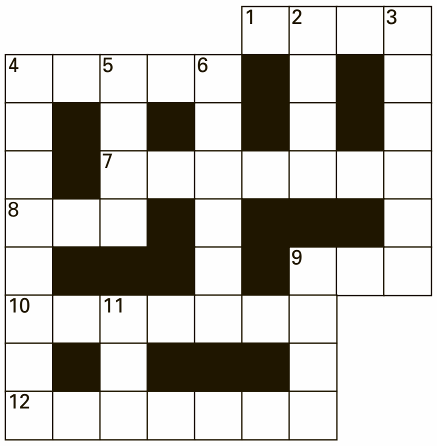

Horizontaal:
1. Beroemd hemellichaam (4); **4.** Er zijn nogal wat mensen die het verdragen (5); **7.** Bij voltooien vallen en er dooien (7); **8.** Die jongen is z'n gewicht in geld waard (3); **9.** Vaatwerk voor een ton in Zwitserland (3); **10.** Aanstoot geven is zeer te prijzen? (7); **12.** Vervelende muziek gaat erin als koek (7).

Verticaal:
2. Die reis veroorzaakt honger (4); **3.** De zaak leiden ondanks de stremming (6); **4.** Cultuur volgens de letter? (8); **5.** Hieruit komt men op straat te staan (4); **6.** Op het programma gezet om iemand terecht te wijzen (6); **9.** Behoorlijk? Mooi zo! (4); **11.** Godin in het hart van de sergeant (3).

WOORDZOEKER

A	T	I	E	T	I	L	A	E	R	T	S	B
S	T	E	I	R	K	S	N	A	S	G	M	N
U	D	N	E	I	Z	IJ	B	R	N	O	A	E
L	R	T	K	T	U	I	O	I	L	N	D	R
E	A	K	R	N	N	B	L	P	D	G	R	E
T	O	N	R	O	I	IJ	A	E	A	E	E	N
S	B	E	T	U	F	V	R	A	J	I	T	E
E	R	S	S	A	J	M	L	P	F	L	S	G
O	E	E	E	D	A	K	O	E	E	A	D	E
T	T	I	E	A	E	K	IJ	C	E	T	R	T
R	N	R	L	G	R	S	S	K	IJ	G	O	P
E	E	B	D	E	O	L	K	N	R	R	O	E
E	C	O	D	O	I	N	G	R	E	O	N	I
M	G	N	T	A	I	P	E	S	E	E	O	D
S	I	L	S	U	P	O	T	C	O	L	N	D
K	A	G	N	I	D	E	L	K	E	B	V	O

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

Altoos
Andermaal
Aplomb
Bekleding
Borst
Briesen
Bÿziend
Centerboard
Diepte
Doorkijkjurk
Eest
Eilat
Geelvink
Generen
Godgeklaagd
Kinderkopje
Noordster
Octopus
Oneens
Realiteit
Rijcomfort
Sanskriet
Sepia
Smeertoestel
Usa
Vlerk
IJlings

© Puzzelland/140329

SUDOKU

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

LIGHT

2		1		7		4	9	5
			8			3		
	7				2			
		8		2	1			3
	5				3	7	4	
9	3	4				8	1	
		5		6		2		
6					5			8
		7	1					9

HEAVY

			8			5		
	4	6					7	
						1	9	
5	2			1				
		4		2		3		
	8						4	
				9	3			5
	7	1					6	

OPLOSSINGEN VORIGE KEER

Light

4	2	1	5	7	8	3	9	6
9	5	6	3	2	4	8	1	7
8	7	3	9	6	1	4	5	2
5	3	4	6	1	2	9	7	8
6	1	8	7	9	5	2	4	3
7	9	2	8	4	3	1	6	5
1	8	7	4	3	6	5	2	9
2	6	5	1	8	9	7	3	4
3	4	9	2	5	7	6	8	1

Heavy

7	4	3	6	2	8	9	1	5
1	9	6	7	4	5	3	8	2
2	8	5	3	1	9	7	6	4
8	2	4	1	9	7	6	5	3
5	3	9	2	8	6	1	4	7
6	7	1	4	5	3	2	9	8
9	6	7	8	3	4	5	2	1
3	1	8	5	6	2	4	7	9
4	5	2	9	7	1	8	3	6

Cryptogram:
Horizontaal: 1. Sten; 4. kapot; 7. lapleer; 8. pap; 9. sik; 10. tenoren; 12. kasstuk.
Verticaal: 2. Twee; 3. nadruk; 4. klapstuk; 5. pulp; 6. topper; 9. snik; 11. nis.
Woordzoeker:
Opkloppen

Zweedse puzzel

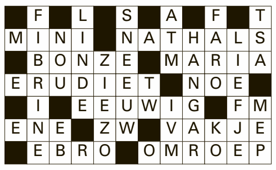

Prijspuzzel

Huntu Kòrsou.

Sprekende muren

Kinderen zie ik als zaadjes voor de toekomst. Een liefde- en respectvolle behandeling van en investering in deze jonge burgers is, in een gezonde bodem met voldoende water en voeding voor het zaadje, nodig om uit te groeien tot een zelfbewuste burger die van zichzelf, zijn omgeving en zijn land houdt.

Tekst: **Shakti-Aroena Lakhi**

Eigenlijk zie ik hen als de wortels van een samenleving. De wortels die ontkiemen uit de zaadjes. Een goede verzorging en positieve aandacht zorgen ervoor dat zij niet wegrotten en zo wordt voorkomen dat wij als maatschappij instorten.

Iemand die het hierover met mij eens is, is Solange Lesire, architect en directeur van ABB NV (Architects Beyond Boundries). Want naast haar werk tracht zij kinderen die aandacht te geven die zij echt nodig hebben. Onlangs is zij begonnen met het project 'Decoratief schilderen muren op scholen' voor schoolkinderen uit Banda'bou en zij wil maar één ding hiermee bereiken: "Ik wil happy kids zien, want", zoals zij mij enthousiast uitlegt, "deze kinderen komen uit een kansarm milieu en hebben geen gemakkelijk leven. Ieder kind heeft het recht om te kunnen spelen en lachen. Dat is toch één van de basisrechten van het kind? Met dit initiatief wil ik hen in het zonnetje zetten, zodat zij gewoon kind kunnen zijn. Wat niet vanzelfsprekend is voor hen."

Op 15 maart was de aftrap op de eerste school, namelijk het St. Jozef Civilis vsbo. Samen met de leerlingen tussen de 12 en 16 jaar oud, en onder begeleiding van Lesire en andere bevlogen en betrokken vrijwilligers zijn de schoolmuren gepimpt. Lesire: "Muurschilderingen met als thema's natuur, sport, muziek en liefde staan nu voor heel Barber te pronk. Maar dit is nog niet alles. Ook hoop ik hen respect voor elkaar bij te mogen brengen."

Het idee voor dit project ontstond ongeveer acht maanden geleden. "Ik had hier op kantoor een stagiair bouwkunde die in Ghana Engelse les heeft gegeven aan arme kinderen. Hij kwam op het idee om samen met hen de grauwgrijze muren met nietszeggende plaatjes van het schooltje te beschilderen met tekeningen die van betekenis voor hen zijn. In dit geval waren het 'Tom & Jerry' die de kinderen helemaal uit hun dak lieten gaan", vertelt Lesire lachend. "Dit verhaal heeft mij zo geïnspireerd dat ik besloot om dit ook hier te doen, maar dan met Curaçaose onderwerpen die dichtbij onze jeugd staan."

Gelukkig hoeft Lesire het project niet in haar eentje te doen. "Ik heb veel hulp gekregen. Met het contact met de scholen heeft Anicio Koeiman van het RK Centraal Schoolbestuur (RKCS) mij ondersteund. Van vrienden, collega-ingenieurs en architecten heb ik donaties gekregen. Verschillende bedrijven hebben materiaal gesponsord zoals verf en kwasten. De bedoeling is dat elke twee maanden een school 'aangepakt' wordt. De volgende in het rijtje op 17 mei is St. Jozef Civilis ago.

Voor één dag zijn de kinderen van Banda'bou het stralende middelpunt van Curaçao. De voeding die nodig is voor het stimuleren van hun eigenwaarde. Om uit te kunnen groeien tot stevig gewortelde en krachtige burgers.

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die zich inzet voor een 'better quality of life' op Curaçao. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou .

Super Tuscans

In eerste aanleg waren Super Tuscans wijnen die een Bordeaux-blend als samenstelling hadden.

Tekst: **Erik van Kampen**

Typische Bordeaux-druivenrassen als Cabernet Sauvignon en Cabernet Franc bleken het namelijk erg goed te doen in het Toscaanse klimaat. Deze allochtone 'backbone' kreeg houtopvoeding op Franse eiken vaten en werd geblend met autochtone druivenrassen als Sangiovese.
Een prachtig voorbeeld daarvan is de Sangiovese-Cabernet Sauvignon-blend Tignanello van de al beroemde familie Antinori.
Als er een naam bestaat die altijd opkomt in elk gesprek over Super Tuscans is het Sassicaia. Deze wijn wordt door Tenuta San Guido geproduceerd en nu als een vlaggenschip van de Italiaanse wijncultuur gezien. Het gebied San Guido strekt zich uit over de heuvels rond het dorpje Bolgheri, vlakbij de Toscaanse kust, dat een interessante verandering van klimaat tussen dag en nacht biedt.
Toen hij nog een student was droomde Mario Incisa della Rocchetta al over het creëren van een wijn met een ongekend karakter. Op dat moment was het gebruikelijk een pad te volgen op het gebied van grote wijnen en die kwamen allemaal uit de Bordeaux-streek. De beslissing om zich te wagen aan het aanplanten van Cabernet Sauvignon was niet onomstreden. Het idee en zeker de uitvoering is lange tijd bekritiseerd in een tijd waarin de Italiaanse wijnbouw zwoer bij de teelt van de druivenrassen Sangiovese en Nebbiolo.
Maar de eerste resultaten waren echter zeer bemoedigend. Van 1948 tot 1960 werd Sassicaia alleen geproduceerd voor eigen gebruik en werd dus niet op de markt gebracht. Toch was deze periode zeer nuttig, omdat de weg lang is om de wijn te verfijnen en om zijn potentieel voor veroudering te meten.
Het jaar 1968 was het eerste jaar dat deze beroemde Super Tuscan voor het eerst in de handel werd gebracht. Een paar jaar later werd de cantina, de kelder gerenoveerd en de eerste range in eiken vaten gemaakt.
Sindsdien heeft Sassicaia zich verder doen gelden, zowel nationaal als internationaal, en werd het de vader van de wijnen die nu bekend staan als 'Super Toscanen'. Op nationaal niveau zijn ze ook bekend geworden onder een andere benaming: DOC Bolgheri Sassicaia.
De familie Antinori gaat op deze ingeslagen weg nog verder en heeft de omvang, grootte en vooral betekenis van haar dynastie niet alleen bevestigd, maar ook uitgebreid met een fenomeen dat zijn weerga niet kent.
Ik heb altijd al moeite om het woord 'cantina' of de Nederlandse vertaling 'kelder' te gebruiken voor gebouwen die zoveel meer betekenen en uitstralen. De wijnwereld kent verschillende architectonische juweeltjes en ook al staat de productie van wijn centraal in deze bouwwerken, de essentie wordt nauwelijks weergegeven door enkelvoudige woorden als 'kelder'.
Antinori dwingt ons om onze taal te verrijken met taalelementen waarin de kracht, pracht, complexiteit en waarde van hun nieuwe 'cantina' zich beter weerspiegelen. Ik heb het antwoord niet, maar deze imposante constructie inspireert beslist om daar eens de nodige aandacht aan te besteden.
Over de meer dan 600 jaar geschiedenis van het familiebedrijf met talloze hoogtepunten is al veel geschreven, maar wat Piero Antinori en zijn drie dochters Albiera, Allegra en Alessia nu hebben gerealiseerd, is werkelijk fenomenaal. Twee jaar geleden openden ze hun nieuwe onderkomen in Bargino, even ten zuiden van Florence, niet ver van de wieg van hun fameuze Solaia en Tignanello.
Het is lastig om te omschrijven wat de creatie van architect Marco Casamonti precies betekent, anders dan een wereldprestatie. Hij heeft een gebouw ontworpen van maar liefst 26.000 vierkante meter waarin alle facetten van de onderneming Antinori worden belicht. Voor het eerst zijn productiekelder, kantoren, een wijnwinkel, een museum, een conferentiezaal en een restaurant samengebracht in één ontwerp wat nu al een 'tempel gewijd aan wijn' wordt genoemd.
Vijftien jaar geleden werd de aanzet gegeven voor dit project en alleen tijd en geld zorgden voor wereldse beperkingen. Voor de rest was er alle ruimte en aandacht voor de visioenen van Piero, Allegra en Albiera Antinori, de visie van Casamonti, de wensen van chefwijnmaker Renzo Cotarella, de kunstzinnige dromen van Alessia Antinori en de verzoeken, ideeën en adviezen van vele anderen.
Vanaf de weg van Florence naar Siena is achter een strook jonge wijnranken slechts een kleine strook van metaal en ramen te zien, de natuurlijke schoonheid van Toscane niet verstorend. Wie echter het terrein betreedt en de ondergrondse entree en parkeergarage inrijdt, realiseert zich meteen dat buiten alleen het topje van de spreekwoordelijke ijsberg te zien is. Het merendeel van het gebouw ligt ondergronds en biedt ruimte aan alles wat nodig is voor de 120 werknemers, 5 miljoen flessen wijn en talloze gasten.
De grootte imponeert, maar wat vooral opvalt, is de rust die het gebouw uitstraalt, voor een belangrijk deel te danken aan de natuurlijke materialen die gebruikt zijn. Cotto, de terracotta uit Impruneta, onbewerkt metaal, hout en glas. De structuur is open, toegankelijk, hoog, breed en toont een zeldzaam mooie balans tussen omvang en elegantie.
Het ingebouwde restaurant oogt als een kathedraal en dwingt respect af, maar het stralende middelpunt van het ontwerp is 'de spiraal'. Groeiend van de ondergrondse entree, klimt een spiraalvormige opgang naar het hoogst gelegen terras. Kunst en grandeur zijn op pragmatische wijze geïntegreerd en doen je realiseren dat het woord 'trap' hier hopeloos tekortschiet. De melodie van 'Stairway to Heaven' speelt door mijn hoofd als ik de treden beklim.
Ik ken niet alle wijnbedrijven ter wereld, maar ik denk dat Antinori een uniek concept heeft neergezet dat zijn weerga niet kent. Niet in Italië, niet in de wereld.

Super Tuscans zijn er om gedronken te worden en een aantal is zelfs verkrijgbaar op Curaçao in geringe aantallen zoals de Tignanello van Antinori, verschillende jaargangen, verschillende maten, Solaia van Antinori en de ongelofelijke Guado al Tasso. Laat de kans dus niet lopen om deze zeer bijzondere wijnen eens te proberen.
De meeste van deze wijnen hebben een bewaarpotentieel van 10 tot 15 jaar en soms wel tot 30 jaar, dus u kunt ze met een gerust hart bewaren voor een bijzonder moment of gelegenheid.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Tenuta Guado al Tasso, Antinori

Druivensoort:	**Cabernet Sauvignon, Merlot en Syrah**
Streek:	**Bolgheri Superiore, Italië**
Kleur:	**Geschakeerd rood met fluwelen kern**
Geur:	**Koffie, zwarte bes en pure chocolade**
Smaak:	**Complex, intens, karaktervol**

Diep robijnrode volle wijn, met geuren van fruit, meer kersen dan cassis, koffie, donkere, pure chocolade.
De smaak is vol, uitstekend van structuur, complex en prachtig in balans met zachte tannines en een mooie lange volle afdronk.
De Merlot-druiven worden begin september geoogst. De Cabernet- en Syrah-druiven zijn iets later rijp en worden medio september geoogst.
Het gistingsproces heeft, gedurende 15 tot 20 dagen, plaatsgevonden in roestvrij-stalen tanks die onder een gecontroleerde temperatuur werden gehouden van 30 graden Celsius. Vervolgens vond de verdere rijping van de wijn plaats in Frans-eiken barriques tot het einde van het jaar. Hierna is de blend gemaakt en ondervond de wijn een verdere rijping gedurende 14 maanden in de eiken barriques. Het rijpingsproces op het domein werd nog gedurende een jaar op de fles vervolgd in de kelders van het domein.
Het domein Tenuta Guado al Tasso is gelegen nabij Bolgheri, in de Maremma aan de Toscaanse kust. De wijngaarden liggen op een hoogte tussen de 40 en 60 meter boven zeeniveau.
Deze wijn is zeer geschikt om te combineren met gebraad van ossenhaas, een klassieke Châteaubriand met groene pepersaus en bospaddenstoelen, of te bewaren voor een bijzonder moment in uw leven en er dan ultiem van te genieten.
Santé!
Erik van Kampen, sommelier

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Food for thought.

Spelt verteert gemakkelijk

Is brood nu wel of niet gezond om te eten? Tegenwoordig hoort u zoveel over brood, dat er inderdaad veel twijfels rijzen.

Tekst: **Miriam de Windt**

Of brood gezond is of niet ligt aan het feit of u tarwe en gluten kunt verdragen. Het is alleen maar goed dat er hierover nu veel informatie gegeven wordt. Dan kunt u opletten hoe u zich voelt na het eten van tarwebrood. In deze aflevering een recept van een broodsoort met speltmeel en gezonde toevoegingen.
Het gewicht van dit brood is ongeveer 600 gram. Indien u dunne sneetjes snijdt, kunt u er 20 sneetjes van 30 gram uithalen. Dit is ook het gemiddelde gewicht van 1 snee brood die wij hanteren bij analyses, 30 gram.
Geen enkele voedingsstof springt eigenlijk in het oog. Als wij de analyse van dit recept vergelijken met de analyses van 1 snee volkorenbrood en 1 snee volkorenkrentenbrood, kunnen we iets meer zeggen.
1 Snee volkorenbrood levert: 90 calorieën, 16 gram koolhydraten, 2 gram vezels, 15 mg kalk, 1 mg ijzer en 0.11 mg B1.
1 Snee volkorenkrentenbrood levert: 85 calorieën,16 gram koolhydraten, 2 gram vezels,15 mg kalk, 0.8 mg ijzer en 0.08 mg B1.
De calorieën zijn uiteraard hoger in het gezonde brood van deze aflevering, gezien de melk, het ei, de suiker, honing en amandelen die erin zijn verwerkt. De amandelen zorgen voor bijna 1/4 van het aantal calorieën.
Indien wij koolhydraten en vezels in het gezonde brood vergelijken met volkorenbrood en volkorenkrentenbrood, zou u denken dat in het gezonde brood meer koolhydraten en vezels zouden zitten, ook weer gezien de ingrediënten. De oorzaak is dat voor dit recept relatief weinig meel gebruikt wordt. 2/3e Deel van de koolhydraten en vezels komt van de amandelen, gedroogde vruchten, suiker en honing.
Kalk in het recept Gezond brood komt van de melk en de amandelen en is daardoor meer dan tweemaal zoveel vergeleken met volkorenbrood en volkorenkrentenbrood. De amandelen dragen voor 1/3e deel bij aan de hoeveelheid ijzer en toch wordt het niet meer dan in volkorenbrood en volkorenkrentenbrood. Het ijzer uit amandelen is echter iets beter opneembaar via uw darmen dan ijzer uit volkorenmeel. Indirect een klein voordeel. Door het weinige meel, blijft B1 ook lager dan in volkorenbrood en in volkorenkrentenbrood.

Oog op ingrediënten

Speltbloem
Spelt is een oergraan uit de Bronstijd. Spelt is geen tarwesoort, maar een graan, dat vroeger werd gebruikt voordat het hedendaagse tarwe werd gekweekt.
Het bevat wel gluten maar van een andere samenstelling dan tarwegluten. Anders dan bij tarwe zitten de belangrijke voedingsstoffen in spelt, ook in het meellichaam van de speltkorrel. Hierdoor blijven de voedingsstoffen tijdens het maalproces behouden. Spelt en producten gemaakt van spelt verteren gemakkelijker.
Spelt bevat verder ook vele vitaminen (E, B-groep, foliumzuur, niacine) en mineralen, vooral ijzer, magnesium en fosfor.

Iedereen die tarwe en gluten niet goed kan verdragen, kan gerust spelt en andere producten van spelt proberen. U zult wellicht minder last van gassen, een opgezette buik en een betere stoelgang kunnen ervaren.

Amandelen
De amandel, het zaad van de amandelboom, is een steenvrucht. Ruim 80 procent van de amandelen komt uit Californië. Ook Spanje heeft een grote productie van zoete amandelen. Amandelen bevatten ongeveer 90 procent onverzadigde vetzuren en veel vitamine E.
Er zijn twee soorten amandelen: zoete en bittere. Bittere amandelen bevatten cyanogene glycosiden (met name amygdaline), waaruit het giftige blauwzuur kan worden vrijgemaakt. Hoe bitterder ze smaken, hoe giftiger ze zijn. Zoete amandelen bevatten daarentegen vrijwel geen amygdaline. Zoete amandelen kunnen zo gegeten worden of als decoratie worden gebruikt.
Behalve als noot die u zo kunt eten, worden amandelen in veel producten verwerkt. Met name in amandelspijs, noga, marsepein en amandelmelk. Amandelmelk is lichtverteerbaar en kan als vervanging van koemelk dienen.
Amandelolie is ook een bijproduct van de amandel. Er zijn twee soorten amandelolie: zoete amandelolie en bittere amandelolie. Zoete amandelolie is een vette olie. Deze olie wordt zeer veel gebruikt in cosmetica als crème, lotions en babyolie. Bittere amandelolie is een etherische olie. Aangezien de olie ook altijd wat amygdaline bevat (waaruit in het lichaam blauwzuur kan worden vrijgemaakt) wordt deze olie weinig gebruikt.
Voor wat betreft de voedingswaarde: amandelen zijn rijk aan plantaardige eiwitten, vezels, onverzadigde vetten, de vitamines E, B2, B5 en kalk, ijzer, magnesium, fosfor, zink, koper en mangaan.

Voedingswaarde

Een handjevol amandelen doet wonderen voor de voedingswaarde van uw voeding. Bovendien zijn amandelen een gezonde manier om tussendoor de honger te stillen.

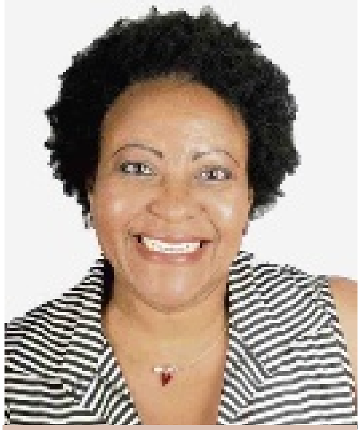

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788 C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an
Facebookpagina:
facebook.com/ndcsdewindt

Voedingswaarde voor 1 snee:

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	105/ 441	5%
Natrium	14 mg	1%
Eiwitten	3 g	3%
Kalk	38 mg	6%
Vetten	4 g	6%
IJzer	1 mg	6%
Verzadigde vetten	1 g	3%
Vitamine A	11 mcg	1%
Cholesterol	8 mg	3%
Vitamine B1	0.05 mg	5%
Koolhydraten	16 g	6%
Vitamine B2	0.09 mg	7%
Voedingsvezels	2 g	7%
Vitamine C	1 mg	1%

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May.

Ingrediënten:
1/2 cup havermout
1 1/4 cup melk
boter
1 3/4 cup speltbloem (of andere bloem)
2 theelepels bakpoeder
1/2 cup bruine basterdsuiker
1 theelepel kaneel
3 eetlepels honing van Curaçao
1 ei, losgeklopt
1 cup gedroogde cranberries of kersen
50 gram gedroogde appeltjes in stukjes
5 eetlepels gehakte geroosterde amandelen

Bereidingswijze:
De havermout in een kom doen en de melk erover schenken. 30 Minuten laten staan.
De oven voorverwarmen tot 350 graden Fahrenheit
Een broodvorm van 30 cm invetten en met bakpapier bekleden.
In een kom de speltbloem mengen met de bakpoeder, dan het havermoutmengsel, de suiker, de kaneel, de honing, het ei, het gedroogde fruit en de amandelen er bijvoegen. Goed mengen.
Het mengsel in de vorm scheppen en de bovenkant gladstrijken.
Het brood 45 minuten in de voorverwarmde oven gaar en bruin bakken. 10 Minuten laten afkoelen in de vorm en dan op een rooster helemaal laten afkoelen.
Lekker geroosterd met bijvoorbeeld creamcheese, honing, of jam.

Eet smakelijk,
May

Ingemar Francisca:
'Conflicten oplossen op

Hoe kom je weer on speaking terms met de vader/moeder van je kind? Ben je bang voor ontslag omdat je het oneens bent met je werkgever? Begint het oplossen van een conflict bij jezelf of een ander? Het zijn een aantal van de vragen op de flyer van de Verzoendag 2014, eind vorige maand georganiseerd door Ingemar Francisca vanuit haar in Amsterdam Zuidoost gevestigde mediationpraktijk.

Tekst en foto's: **Mineke de Vries**

De Verzoendag 2014 was een inspirerende dag waaraan veel mensen belangeloos meededen voor een hoger doel: conflicten oplossen, met jezelf, met de ander. Francisca is vastberaden een dergelijke dag jaarlijks te organiseren, zo mogelijk ook op Curaçao, omdat elk initiatief bijdraagt aan een betere wereld. Struikelend door het leven gaat ze ondanks alles haar hart achterna: "Mijn dromen zijn er om uit te komen."

"Je kan niet anders dan klein beginnen, ooit zal het zich als een olievlek uitbreiden." Dat is waar Ingemar Francisca voor gaat. Het idee voor een Verzoendag kwam nadat ze zelf iemand een grote schuld had kwijtgescholden, waardoor haar leven in een positieve stroomversnelling kwam. Later kwam ze het verhaal van de Joodse Verzoendag tegen. Dingen vielen opeens op hun plek. Ondanks dat het geloof een belangrijke plaats in haar leven inneemt, wilde ze er geen religieuze, maar een maatschappelijke verzoeningsdag van maken die gaat over respect en acceptatie, de ander nemen zoals die is. "In plaats van vechten en in kampen tegenover elkaar staan, moeten we elkaars handen wassen. Iedereen heeft bloed aan zijn handen, daarover hoeven we geen illusie op te houden." Het gaat er maar net om hoe je mensen benadert, aldus Francisca. Je kunt op twee manieren kijken: veroordelend of nieuwsgierig. Bij dat laatste sta je veel opener ten opzichte van iemand.

Francisca, die nog even leeft in de euforie van de succesvolle Verzoendag, vertelt dat twee mensen van wie het huwelijk op knappen stond, naar aanleiding van die dag een verzoengesprek met elkaar hebben gevoerd. "Dat vind ik zo mooi om te horen."

Giraffe

Hoe kom je weer on speaking terms met de vader/moeder van je kind? Ben je bang voor ontslag omdat je het oneens bent met je werkgever? Begint het oplossen van een conflict bij jezelf of een ander? Het zijn een aantal van de vragen op de flyer van de Verzoendag, bedoeld voor iedereen die conflicten wil oplossen. Francisca vond zeven mediators bereid gratis bemiddelingsgesprekken te houden en 's avonds hielden zeven inspirerende sprekers in zeven minuten hun verhaal over verzoening: wat is verzoening eigenlijk en hoe verzoen je je met jezelf. "Het ging om het stimuleren en inspireren om tot een geweldloze samenleving te komen. Je kunt reageren als een jakhals, maar ook communiceren als een giraffe: je kunt je direct op de persoon richten, maar ook met de lange hals van de giraffe over dingen heenkijken, vaak is dat veel wijzer en los je dingen gemakkelijker op."

Het ging er uiteindelijk om mensen uit te dagen na te denken over hun grondhouding. Of zoals Francisca het vertaalt naar analogie van de Zuid-Afrikaanse existentiële wijsheid van Ubuntu: het diepgewortelde mensbesef dat wij onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: 'ik ben, omdat wij zijn'. Onderling vertrouwen, respect, natuurlijk gezag en gemeenschappelijk resultaat zijn belangrijker dan eigenbelang. Daarin is de kracht van de dialoog essentieel.

Trauma

Het leven van Ingemar Francisca, alleenstaande moeder van vier kinderen, wordt getekend door radicale keuzemomenten, vallen en altijd weer opstaan. Risico's nemen, maar dichtbij jezelf blijven. "Die doelgerichtheid heb ik ongetwijfeld van mijn moeder. Zij wist precies wat ze wilde en voerde dat ook uit." De gevolgen van haar moeders doelgerichtheid lieten grote littekens in Ingemars leven na. "Zo besloot zij al heel jong dat we naar Nederland zouden gaan als mijn oudste zus, die verstandelijk gehandicapt is achttien werd, vanwege betere kansen. En zo gebeurde."

Toen moeder met haar zus een jaar eerder vertrok om alles in orde te maken had Francisca een heerlijk jaar bij haar relaxte vader. "Ik was elf toen ik nietsvermoedend in de zomervakantie met mijn broer en vader naar hen toeging. Maar ons was niet verteld dat we niet meer teruggingen. Het was in één woord verschrikkelijk, ook omdat mijn vader terugging naar Curaçao, het afscheid was hartverscheurend." Vanuit een heerlijk huis op Curaçao met een eigen kamer kwam ze onverwacht terecht in een pension in Amsterdam-Oost waar ze met z'n allen twee kamers hadden en een gedeelde wc op de gang. "Nog altijd als het sneeuwt, wat ik vreselijk vind, herinnert mij dat aan de eerste sneeuw die viel na die traumatische ervaring."

Ondanks dat de verhuizing haar leven tekende en ze dat haar ouders enorm kwalijk nam, heeft ze een goede band met ze gehouden en is trots op hen. "Hoewel ik niet alles heb begrepen, ben ik ze heel dankbaar dat ze me hebben gevormd tot wie ik ben. En ik vergeet nooit dat ik op Curaçao een geweldige jeugd had en fantastische ouders."

Ondanks dat het in Amsterdam leuk was op school, stond haar leven vanaf die tijd in het teken van de hoop dat ze ooit met haar vader herenigd zou worden. "Hij kwam eerst nog elk jaar, toen elke

"Je kan niet anders dan klein beginnen, ooit zal het zich als een olievlek uitbreiden."

maatschappelijke Verzoendag’

twee jaar en dat werd steeds minder. Ik werd opstandig en liep op mijn zeventiende van huis weg, kon er niet meer mee dealen. Mijn vader kwam om me weer op het rechte pad te krijgen maar ook bij mij is het zo: als ik eenmaal beslis, is het besloten.”

Weg omhoog

Een grote omslag kwam er toen haar moeder haar op haar negentiende meenam naar de Pinkstergemeente: ‘het enige dat jou nog hoop kan bieden’. “Ik had altijd bonje met de kerk, wilde eerst bewijzen en had het geloof helemaal afgezworen na de verhuizing naar Nederland, kon niet accepteren dat God mij dat aandeed. Maar nu was ik verkocht, het heeft mijn leven wezenlijk veranderd. Het geloof is belangrijk bij wat ik doe en ik merk dat ik veel keuzes van daaruit maak.”

> “Ik weet vanaf dat ik in Amsterdam op mijn elfde kwam dat ik terug zou gaan naar Curaçao.”

Ze trouwde op haar 21e en kreeg achtereenvolgens drie kinderen. “Ik heb vooral gemoederd en haalde daar mijn motivatie en inspiratie uit.” Het huwelijk met de zestien jaar oudere man was zwaar en Ingemar vertrok toen ze dertig was. “Ik besefte maar al te goed hoe ik ervoor stond: dertig jaar, drie kinderen, een schuld van 20.000 euro vanwege de scheiding, alleen een mavo-diploma.” Al part-time aan het werk als kinderwerker wilde ze de opleiding daarin volgen en smeekte bij het hbo haar een kans te geven. “Maar ik begreep die hbo-taal helemaal niet. Ik kocht de Volkskrant en een woordenboek en heb me zo hun taal eigen gemaakt.”

Desondanks haalde ze het en ging door met hbo-pedagogiek, wat ze door haar werkgever, buurtwerk Noord-Amsterdam kon doen. “We leefden onder bijstandsniveau, maar wat we altijd in huis hadden was melk, bloem en eieren. Daarvan kan je alles maken. We waren dan ook altijd aan het bakken in huis. Gevolg is dat ik heel dankbare kinderen heb”, zegt ze lachend. “In het werk kwam ik steeds verder, vond het wel eng, maar het lukte. Opeens mocht ik de manager vervangen, kocht dan boeken over management en stortte me erin. Uiteindelijk kreeg ik functies waardoor ik mijn schulden kon gaan afbetalen.”

Balans

“Zo gaat het altijd, als ik wat bereikt heb, dan gooi ik het roer weer om. Maar ik voelde dat ik nog niet bij mijn doel was.” Ze begon haar trainings- coachings- en adviesbureau Equilibri, wat balans betekent. “Pas als je in balans bent, kan je het beste functioneren, dat geldt voor je draagkracht, voor je communicatie.”

Haar eerste grote opdracht bracht haar tot een dieptepunt omdat het bedrijf failliet ging en haar niet meer kon uitbetalen. Het was eind 2011, er werd beslag gelegd op het huis, de rekeningen stapelden zich op, inmiddels had ze er een baby’tje bij. “Ik was boos en schakelde een deurwaarder in. Maar ik bleef bidden en weet nog goed dat we begin 2012 met een vriendengroep aan het bidden waren voor het nieuwe jaar. Ik hoorde een stemmetje dat zei dat ik het geld moest kwijtschelden, dat je niets opschiet met wraakgevoelens. Wraak is niet aan mensen. Je kunt niet ploegen als je steeds achteruit kijkt. Dat gaf zo’n goed gevoel.” Daarna kwam een financiële doorbraak, alles kwam op orde, de schulden werden afbetaald. “Maar toen dat stemmetje weer. Mijn hart lag niet bij wat ik deed.”

Ze waagde de gok en breidde naast haar baan haar bedrijf uit tot mediation-praktijk, waarbij ze zich specialiseerde in family mediation. Ze maakt plannen voor de omgang met de kinderen als de ouders er niet uit komen, stelt zorgregelingen op. “Omdat mediation duur is en ik zelf weet wat het is om alleenstaande moeder te zijn, wil ik het laagdrempelig houden en probeer ik trajecten gesubsidieerd te krijgen.”

Curaçao

Ondanks dat ze er nog niet van kan leven, heeft ze het gevoel dichtbij haar doel te zijn met Equilibri Mediation Poli, waarmee ze de Verzoendag uitwerkte. “Ik kan steeds meer van mijzelf kwijt, kan mijn overtuigingen uitdragen.” Voor de Verzoendag werd ze geïnspireerd door onder meer het verhaal van Jacob en Ezau, die elkaar haatten maar zich verzoenden. Of het verhaal van Jozef die, verkocht door zijn broers uiteindelijk onderkoning werd en vanuit die rol alles met zijn broers had kunnen doen, maar dat niet deed. “We hebben altijd een keuze, je kunt bitter worden, in haat vervallen of ervoor kiezen jezelf daarmee niet kapot te maken.”

Ze bedacht het concept voor de Verzoendag, maakte flyers en deelde die uit in Amsterdam Zuid-Oost, riep mensen op via Facebook en het plaatselijke radiostation en nodigde raadslieden, politici en politie uit Amsterdam uit. Het enorme succes maakt dat ze hier meer van wil. Ze gaat er in Nederland mee door, maar kan niet wachten iets dergelijks op Curaçao te doen. “Juist daar speelt zoveel binnen het gezin, er is een nog grotere dynamiek, de conflicthantering binnen het gezin is nog urgenter dan hier. Ook daar zou ik de politiek en sleutelfiguren erbij willen betrekken, dat alles om anders naar elkaar te kijken.”

Francisca heeft al gesprekken gehad en betrok het Curaçaohuis erbij. “Maar ongeacht wie er aan tafel zit, mijn dromen zijn er om uit te komen. En of het met of zonder subsidie is, een volgende Verzoendag komt er, zowel in Nederland als op Curaçao.”
Ze heeft een opdracht aan de maatschappij, zo voelt het. Nu nog in Nederland, maar uiteindelijk op Curaçao. “Ik weet vanaf dat ik in Amsterdam op mijn elfde kwam dat ik terug zou gaan naar Curaçao. Dat is waar ik uiteindelijk hoor en ik wil helpen het eiland op te bouwen. Ik ben de bouwstenen aan het leggen voor mijn terugkomst.”

Naast haar werk, geïnspireerd door het thema verzoening, werkt Francisca momenteel aan een verhalenboek over verzoening. “We moeten ergens beginnen en alle kleine initiatieven zullen uiteindelijk hun weg vinden over de aarde.”

Mens & Werk

Controle alcohol- en drugsgebruik

Het kan gebeuren dat een werkgever vermoedens heeft dat een werknemer alcohol of drugs gebruikt voor of tijdens het werk. Mag de werkgever de werknemer een alcohol- of drugstest laten afnemen? En hoe kan men in het algemeen omgaan met het gebruik van alcohol en/of drugs op de werkvloer?

Tekst: **Judice Ledeboer**

We krijgen hierbij te maken met twee punten. Wat is het alcohol- en drugsbeleid op de werkvloer en wat zegt de wet hierover? Allereerst kijken we naar alcohol- en drugsbeleid op het werk. En waarom een alcohol- en drugsbeleid? Op korte termijn kan een beleid op dit gebied zorgen voor verbetering van de veiligheid en kwaliteit van het werk en verhoging van de productiviteit. Op lange termijn kan een beleid op dit gebied ervoor zorgen dat er verbetering is van de sfeer op de werkvloer, want mensen die onder invloed zijn van alcohol en/of drugs kunnen gedrag vertonen dat storend werkt op hun omgeving en er zal ook op het gebied van de gezondheid van de werknemers een verbetering te zien zijn. Het ziekteverzuim neemt ook af. Er zijn in alle functies mannen en vrouwen van alle leeftijden die zich (te) vaak op de maandag ziek melden. Door overmatig alcohol- en drugsgebruik? Dat weet men niet. Daar zou men eens onderzoek naar moeten doen.

Het meest effectieve alcohol- en drugsbeleid is een totale aanpak met regels over het gebruik van alcohol en drugs, de procedures over het signaleren en hoe men werknemers met problemen inzake het gebruik van alcohol en drugs zou moeten behandelen. Dit beleid zal wel moeten aansluiten bij het bestaande gezondheids- en veiligheidsbeleid als dat er is. Een alcohol- en drugsbeleid is alleen succesvol als de werknemers erbij betrokken worden om dit beleid op te stellen en als er onderling een open communicatie is. Deze communicatie is van groot belang omdat de problemen omtrent alcohol- en drugsgebruik nog te vaak in de taboesfeer blijven. Juist door de werknemers te betrekken bij het opzetten van beleid kunnen alcohol- en drugsproblemen op de werkvloer uit de taboesfeer gehaald worden en misschien zelfs een mentaliteitsverandering teweeg brengen. Vaak durft men er niet over te praten. Men durft elkaar er niet op aan te spreken en men durft het niet te melden bij de manager die uiteindelijk dit soort problemen moet aanpakken. Het is natuurlijk al erg genoeg als iemand een alcohol- en/of drugsprobleem heeft, want niet alleen de persoon zelf lijdt, maar ook alle mensen om hem (of haar) heen. De gevolgen zijn namelijk heftiger dan men zich realiseert.

Het spreekt voor zich dat werknemers niet dronken op het werk kunnen verschijnen of erger nog, de alcohol tijdens het werk innemen. Alcohol tast het beoordelingsvermogen, de alertheid en reactiesnelheid aan. Na een aantal uren verdwijnt de invloed van alcohol, maar het kwaad kan al geschied zijn. Natuurlijk hangt de impact van alcohol-of drugsgebruik sterk af van de bedrijfssituatie. Een ICT-er kan onder invloed minder werk leveren en de kans op fouten is groter. Een vrachtwagenchauffeur kan mensenlevens in gevaar brengen en dat geldt ook voor een arts en anderen die in de zorg werken. De gevolgen van drugs zijn anders, afhankelijk van de soort drug. Van sommige drugs worden gebruikers heel slaperig en roekeloos. De nawerking van sommige drugs kan ook nog lang voortduren, soms wel 24 uur.

Bij het opstellen van een protocol op het gebied van alcohol- en drugsgebruik stelt het bedrijf zijn eigen beleid vast op dit gebied. Zij stellen de grenzen die zij hanteren vast en de maatregelen die ze erbij vinden horen, inclusief de sancties. Echter, door het opnemen van sancties als het inleveren van vakantiedagen of loon en waarschuwingen heeft dit ook een arbeidsrechtelijke kant. En dan komen we bij de wet. Alcohol- en drugsgebruik is niet bij wet verboden. Volgens de wet kan een bedrijf wel voorschriften vaststellen over het gebruik van alcohol onder werktijd en vóór aanvang van het werk voor zover dat invloed kan hebben op de arbeidsprestatie. Werknemers met een alcoholprobleem waarbij hun functioneren structureel negatief beïnvloed wordt, riskeren ontslag op staande voet. De werknemer blijft primair verantwoordelijk voor zijn alcohol- en/of drugsconsumptie. Een bedrijf met een duidelijk alcohol- en drugsbeleid geeft aan zich verantwoordelijk te voelen voor het welzijn van de werknemer. En mag een werkgever een alcohol- of drugstest laten afnemen? Bij een vermoeden van alcohol- en drugsgebruik voor of tijdens het werk is het mogelijk een werknemer een onafhankelijke alcoholtest aan te bieden om zichzelf vrij te pleiten. Ook kan een test ingezet worden om alle medewerkers ‘preventief’ te testen op alcohol- en drugsgebruik. Bijvoorbeeld als de veiligheid in het geding is (bijvoorbeeld bij piloten).

Testen mag echter niet zomaar. Een test op het gebruik van alcohol en drugs is een directe inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, die wordt beschermd door het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

Make or buy?

De dochter van een bevriend stel is nu bijna twee jaar oud en geraakt in haar 'selluf doen'-fase. Selluf tekenen, selluf drinken, selluf eten, selluf lopen, selluf... Alles zelf. Onbedwingbaar. Het is geweldig om te zien, al hou je af en toe je hart vast als 'Katootje selluf doen' met een glas in haar handjes aan het wandelen slaat, waarbij ze steeds net niet valt.

Tekst: **Marcel Truyens**

Op sites als iBood kom ik met grote regelmaat aanbiedingen tegen van producten waarbij ik me werkelijk afvraag hoe het kán voor het geld. Als voorbeeld: de een of andere wireless modem, ontwikkeld naar de laatste internationale standaarden, in een keurig ontworpen kunststof kastje, met een losse voeding, een meter UTP-kabel, installatie- en onderhoudssoftware, een boekje met de gebruiksaanwijzing in 12 talen, keurig verpakt in een op maat geperst stukje eierdoos, met daaromheen een full color bedrukt kartonnen doosje en ingesealed in plasticfolie. Twee jaar garantie. Gratis thuisbezorgd. Kosten: 32,99 euro inclusief 21 procent BTW. Het apparaatje en alles er omheen is voor dat geld ontwikkeld, in elkaar gezet in een vermoedelijk Chinese fabriek, verpakt, en vervolgens in een vrachtwagen naar een haven gereden. Daar aan boord van een containerschip gehesen en gaan varen. Alle belastingen, importheffingen, winstmarges voor de tussenhandelaren en de internationale marketing zijn betaald waardoor er naar mijn gevoel geen stuiver winst kan overblijven. Toch blijkt het te kunnen en sterker nog, de fabrikant zal over zes maanden weer een nieuw model op de markt brengen. Dankzij de enorme schaalvoordelen van een wereldwijde markt, lage loonkosten, specialisatie, een machinepark, uitgekiende logistiek en planning en verregaande automatisering is het management van deze fabriek ongetwijfeld in staat om zich jaarlijks de spreekwoordelijke nieuwste BMW aan te schaffen.

In een bijna hilarisch TED-filmpje doet een Engelse kunstenaar kond van zijn pogingen om zelf een broodrooster te maken aan de hand van een exemplaar dat in de winkel circa 15 pond moet kosten. Op zich is een broodrooster een redelijk eenvoudig apparaat zou je denken en wat kan daar voor 15 pond nou aan materiaal inzitten? Dat viel dus tegen: meer dan 400 onderdelen van materialen als staal, aluminium, koper, mica, rubber, plastic... Long story short, de man is maanden bezig geweest en was 1100 pond verder voordat hij een onooglijk ding in elkaar had gezet dat ongeveer 15 seconden heeft gewerkt vóór het ontplofte. Zijn experiment toonde aan dat 'selluf doen' niet altijd leidt tot het gewenste resultaat. Toast dus.

Vergelijkbare experimenten vinden plaats op het niveau van alternatieve leefgemeenschappen -denk aan het Nederlandse televisieprogramma 'Utopia', leven op een onbewoond eiland of - pak hem beet - het herontdekken van middeleeuwse landbouwmethoden waardoor binnen drie maanden niemand meer iets te eten heeft. Een recent praktijkvoorbeeld dan? Een spoorwegbedrijf zonder ervaring met hogesnelheidstreinen dat zich bemoeit met de ontwikkeling van het materieel en dat vervolgens bestelt bij een fabrikant met een bewezen beroerd trackrecord? De directe schade bedraagt miljoenen en voorlopig rijdt er geen NS-hogesnelheidstrein.

Uit het oogpunt van experiment of amusement zijn dit tamelijk onschuldige zaken die zoals gezegd aantonen dat 'terug in de tijd' en 'selluf doen' zelden leiden tot een verbeterde situatie. Integendeel, landen die een hoge mate van 'afhankelijkheid' van andere landen vertonen blijken tot de meest succesvolle en welvarende te behoren. Deze landen hebben de onbedwingbare neiging tot 'selluf doen' afgeschud. Ze hebben duidelijke keuzes gemaakt, kennen hun eigen beperkingen en erkennen de kracht van anderen. Het doel is op internet aangesloten te zijn, niet om zelf modems te ontwikkelen en te produceren. Het doel is toast, niet om zelf broodroosters te maken. En zo schoot mij het meest in het oog springende lokale voorbeeld te binnen.

De onbedwingbare neiging tot 'selluf doen' daar waar het ons onderwijs betreft, heeft inmiddels bewezen tot een sociale en economische catastrofe te leiden die de vergelijking met het zelfbouwbroodrooster gemakkelijk doorstaat. Hele generaties leerlingen worden afgeleverd op een bedroevend niveau en daarmee de kans op een welvarende toekomst ontnomen. Hoewel men er prat op gaat minimaal vier talen te beheersen, is de uitdrukkingsvaardigheid van zelfs de gemiddelde UoC-student in ten minste drie talen middelmatig en de zo geprezen vierde taal wordt door de - voor ons zo belangrijke - rest van de wereld niet begrepen. Van wat men aan kennis in huis heeft, heeft men over het algemeen nauwelijks een idee hoe deze praktisch toe te passen. Ik heb het hier overigens over jonge, zeer gemotiveerde, trotse en intelligente mensen die het hoogst haalbare marketingonderwijs hebben gevolgd.

Het zou fantastisch zijn als ons onderwijs actief gaat leren van andere landen, als het succesvolle programma's en methoden simpelweg zou inkopen en zou investeren in docenten van het hoogste niveau. Niet alleen de samenleving investeert met financiële middelen in onderwijs; het individu investeert ook 15 tot 20 jaar van zijn leven in onderwijs. Daarvan mag iedereen eisen dat het van de allerhoogste, compromisloze, kwaliteit is. De vraag is of die met 'selluf doen' wordt bereikt.

'Katootje selluf doen' dribbelt wat rond en reikt tot ieders schrik haar vader uiterst behulpzaam de boormachine aan die hij nodig heeft om haar klimrek in elkaar te zetten. Vijf volwassenen schieten tegelijkertijd uit hun stoel om te voorkomen dat dit 'selluf doen'-experiment volledig uit de hand loopt...

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is senior consultant bij Stradius te Curaçao.
E | marcel@stradius.com
W | www.stradius.com

Burgerplatform (1)

Islelly Pikerie verricht een promotieonderzoek naar het effect van drie specifieke beleidsinterventies op het gebied van Good Governance en naar de vraag of Good Governance wel in te passen is in de Curaçaose cultuur. In een serie van enkele artikelen belicht ze verschillende aspecten van Good Governance. Hierbij het traject Burgerplatform (deel 1).

Tekst: **Islelly Pikerie**

Het integriteitstraject was een traject dat bestond uit verschillende activiteiten die moesten resulteren in een ontwikkeld integriteitsbeleid voor het Eilandgebied Curaçao (EGC). Het integriteitstraject van het EGC vloeide voort uit het rapport 'Konfiansa' dat in 1999 was opgesteld en waarin aanbevelingen waren opgenomen om de Nederlands-Antilliaanse overheid meer democratisch, betrouwbaar, integer, transparant en klantvriendelijk te laten functioneren en het vertrouwen van de burger in de overheid te (her)winnen. Als verlengstuk van het begrip 'deugdelijk bestuur' ging de aandacht de laatste jaren steeds sterker uit naar de integriteit van de overheid. Een integer functionerende overheid wordt als instrument en voorwaarde gezien voor het vertrouwen van de burger in de overheid en dus voor het voortbestaan van de democratie.

Mede door geconstateerde integriteitsaantastingen en vermoedens ervan bij het EGC en Overheids-nv's was de roep om het herwinnen van het vertrouwen van de burger sterk toegenomen. Daarmee was het van groot belang geworden dat de voortzetting van de toenmalige activiteiten van het integriteitstraject ook na 2007 werd gegarandeerd. In dit artikel zal aandacht besteed worden aan good citizenship, het Burgerplatform, in navolging van het traject Externe Integriteit.

De algemene gevolgtrekking uit de nulmeting van het Externe Integriteitstraject, die getrokken kon worden was dat de burger over het algemeen een negatieve mening en perceptie had van de integriteitssituatie binnen de lokale overheid en ook ten aanzien van de belangrijkste actoren binnen de overheid (behalve de Gezaghebber). Slechts een enkele dienst of overheidsbedrijf werd door veel burgers eerlijk en betrouwbaar gevonden. De berichtgeving via de massamedia was van cruciaal belang voor de meningsvorming van de burger over de integriteitssituatie binnen de overheid, daar deze de grootste invloed (van alle andere factoren) had op de opinievorming van de burger over het onderwerp van dit onderzoek. De burger vond de integriteit (als waarde) belangrijk in de overheid, maar zou zich echter niet zonder meer inzetten ter verbetering en stimulering van de integriteit binnen die overheid.

Het is echter belangrijk dat de samenleving participeert in het instandhouden van een integer overheidsapparaat. Volgens Transparancy International is juist het hebben van een integere overheid een van de voorwaarden van duurzame sociaal-economische groei van een land. Dat betekent dat het zeer zeker voor de samenleving belangrijk moet zijn om een integere overheid te hebben, want op den duur profiteert de samenleving daar zelf van.

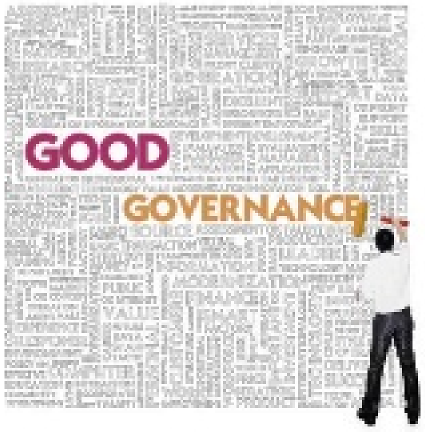

Modern bestuur zonder betrokkenheid van burgers is ondenkbaar. Modern bestuur waardeert de regelmatige feedback van burgers ook wanneer deze kritisch is, staat open voor het feit dat veel burgers over voor bestuur belangrijke expertise en creativiteit beschikken en weet deze te benutten door burgers de gelegenheid te bieden hun mening te geven over belangrijke bestuurlijke kwesties en betrekt burgers bij belangrijke besluitvormingsprocessen middels diverse vormen van burgerparticipatie-modellen.

Uiteraard dienen burgers geïnformeerd te worden over bestuurlijke ontwikkelingen, maar informatievoorziening is vaak eenzijdig, vanuit de overheid naar de burger toe, en leidt daarom gemakkelijk tot misverstanden. Wanneer informatievoorziening is ingebed in patronen van tweezijdige communicatie is de kans op wederzijds begrip groter en is de kans dat de burger vertrouwen krijgt in het bestuur groter.

In principe is de representatieve democratie erop gericht de belangen van burgers en maatschappelijke groeperingen middels politieke partijen te behartigen, waarbij de kiezer om de zoveel jaren de gelegenheid wordt geboden een oordeel uit te spreken en een volksvertegenwoordiger die dat in hun ogen niet of te weinig heeft gedaan weg te stemmen. Echter, de tijdspanne tussen de verkiezingen is groot en er kan veel gebeuren waarop niemand gerekend heeft. De kans dat beslissingen worden genomen waarin veel burgers zich niet kunnen vinden is groot. Bijgevolg doen zich grote schommelingen voor in de politieke partijverhoudingen in parlementen, die zelden bijdragen tot stabiliteit en consistentie van bestuur.

Vandaar dat veel geëxperimenteerd wordt met vormen van 'participatieve democratie' om de representatieve democratie aan te vullen en op meer directe wijze invulling te geven aan de plicht van de overheid tot 'rekenschap en verantwoording'.

Momenteel vindt in diverse EU-landen het Deense voorbeeld van 'citizens consulting or consensus committees' en 'consensus conferences' navolging. De commissies behoren een afspiegeling te zijn van de bevolking. Daartoe worden de profielen van commissieleden opgesteld, waarna burgers mogen solliciteren naar een plaats in de commissie. Deelname aan een dergelijke commissie wordt als een serieuze werkzaamheid beschouwd. De leden van de commissie trachten samen met experts, alsook in samenspraak met andere belangstellende burgers, maatschappelijke instellingen, actiegroepen en bedrijven, consensus te bereiken over een specifieke beleidskwestie. Daartoe worden door de commissie langs verschillende wegen (er worden bijvoorbeeld hearings georganiseerd) burgers en experts uitgenodigd hun zegje te doen. De commissie heeft tot taak consensus te bereiken over een beleidsvoorstel terzake. Dat voorstel wordt aangeboden aan de overheid. In het algemeen neemt de overheid dergelijke voorstellen serieus. In kortere tijd wordt hetzelfde getracht via 'consensus conferences' wanneer het issues betreft die tamelijk overzichtelijk zijn.

In veel landen gaat men niet zo ver en werkt men liever met 'klankbordgroepen', waarin burgers en maatschappelijke instellingen samen met verantwoordelijke bestuurders en ambtenaren het overheidsbeleid doorspreken en kritisch-constructief helpen ontwikkelen. Of er worden 'hearings' georganiseerd, web-discussies gevoerd, focusgroepen georganiseerd of referenda gehouden.

Aftrekposten voor de aangifte inkomstenbelasting

De eerste aangiftebiljetten inkomstenbelasting 2013 zijn inmiddels uitgereikt door de belastingdienst op Curaçao. Na de datum van uitreiking dient het aangiftebiljet binnen twee maanden te worden ingeleverd bij de belastingdienst. Voor sommigen niet iets waar met spanning op wordt gewacht. De biljetten dienen toch te worden ingevuld. Van belang is het hierbij dat goed wordt gekeken of een beroep kan worden gedaan op aftrekposten. Deze aftrekposten dienen te worden ingevuld in het aangiftebiljet. Hierna volgt een Top 5 van meest geclaimde aftrekposten voor de aangifte inkomstenbelasting.

1. Rente en kosten van geldlening

Deze aftrekpost betreft consumptieve rente. Hierbij kan worden gedacht aan rente betaald op leningen voor de aanschaf van een auto of boot, meubilair of vakanties. Voor de aftrek van rente en kosten is het voldoende dat het een persoonlijke lening betreft of rente betaald op allerlei soorten creditcards. De aflossingen op de lening zijn niet aftrekbaar. De aftrek van consumptieve rente heeft een maximum. Er kan maximaal 2.500 gulden aan rente en kosten worden afgetrokken. Gehuwden kunnen de renteaftrek overdragen aan de echtgenoot met het hoogste persoonlijke inkomen. De aftrek is dan maximaal 5.000 gulden.

2. Eigen woning

Wanneer u een eigen woning heeft, kunt u de rente en kosten die u heeft betaald op (hypotheek-)leningen aangegaan ter verkrijging, onderhoud of verbetering van uw eigen woning in mindering brengen op uw inkomen. Daarnaast kunt u premies voor een aan die lening verbonden aflopende overlijdensrisicoverzekering aftrekken. Voor deze aftrekposten geldt een maximum van 27.500 gulden.
Onderhoudskosten van de woning en de tuin kunnen tot een bedrag van 2 procent van de waarde van de woning voor de onroerendezaakbelasting, met een maximum van 3.000 gulden worden afgetrokken. Verder zijn nog de premies voor brand- en natuurrampenverzekeringen volledig aftrekbaar.

In het jaar van de aankoop van uw woning zijn de kosten die verband houden met uw hypotheek aftrekbaar en de kosten in verband met de inschrijving in het hypotheekregister eveneens aftrekbaar.

3. Studiekosten voor de kinderen

Heeft u studerende kinderen? Dan kunnen de studiekosten voor die studerende kinderen in de aangifte inkomstenbelasting worden opgevoerd. In principe zijn alleen de zogenoemde zuivere studiekosten aftrekbaar. Onder de zuivere studiekosten vallen slechts de kosten voor school- of collegegeld, boeken en ander verplicht lesmateriaal. Voor het bepalen van de hoogte van de aftrekbare studiekosten wordt er onderscheid gemaakt tussen op Curaçao studerende kinderen en in Nederland studerende kinderen. Verder wordt er onderscheid gemaakt tussen de verschillende opleidingsniveaus. De aftrek voor studiekosten voor de kinderen bedraagt maximaal 10.000 gulden per kind, per ouder. Indien het kind een studiebeurs heeft, wordt een groot deel geacht te zijn besteed aan studiekosten. Dit zijn ingewikkelde regels en leiden er veelal toe dat de aftrek voor studiekosten kinderen in de praktijk laag kan uitvallen.

4. Ziektekosten

Kosten die worden gemaakt in verband met ziekte, invaliditeit, bevalling en overlijden kunnen in mindering komen op uw inkomen. U kunt deze kosten aftrekken indien deze worden gemaakt voor uzelf, uw echtgenoot of echtgenote, uw eigen of aangehuwde kinderen en pleegkinderen en uw bloed- of aanverwanten in de rechte lijn (bijvoorbeeld grootouders, ouders en kleinkinderen) of in de tweede graad van de zijlinie (bijvoorbeeld broers en zussen). U kunt hierbij denken aan premies voor ziektekostenverzekering, kosten van artsen, tandartsen, ziekenhuisopname, medicijnen of begrafeniskosten. Om de kosten af te mogen trekken, moeten de kosten op u drukken. Dit houdt in dat u deze kosten niet vergoed krijgt van bijvoorbeeld een verzekeringsmaatschappij of werkgever.
Om voor aftrek in aanmerking te komen geldt wel een zogenaamde drempel. Deze drempel bedraagt 5 procent van het inkomen en bij gehuwden 5 procent van het gezamenlijke inkomen met een minimum van 1.500 gulden.

5. Pensioenpremies

De premies voor een zelf afgesloten levensverzekering, lijfrente- of pensioenverzekering kunnen in beginsel worden afgetrokken voor de berekening van de inkomstenbelasting. Hieronder vallen bijvoorbeeld premies die u aan een verzekeringsmaatschappij betaalt voor een levensverzekering, lijfrente- of pensioenverzekering, maar ook een eventuele eigen bijdrage aan een (bedrijfs-)pensioenfonds. Deze premies kunnen worden afgetrokken tot en maximum van 5 procent van het inkomen, maar mogen niet meer bedragen dan 1.000 gulden per jaar.

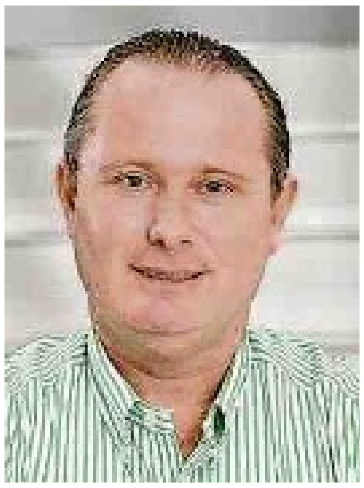

Mr Lennart Huijsen en mr Ingemara Bak zijn werkzaam bij PricewaterhouseCoopers Curaçao als belastingadviseurs. In deze rubriek wordt over diverse fiscale onderwerpen geschreven.

Bestemming Curaçao.

Kennismaken met jongste familielid

Naam: Familie Bes, bestaande uit: Jurnadira 'Jurna' Alberto, Fred Bes en Megumi Bes

Komen uit: Heerhugowaard

'Business or Pleasure?': 'Pleasure'

Aantal dagen: 20

Verblijven bij: In een appartement

Na haar opleiding tot verloskundige is Jurnadira Alberto in 2007 teruggekomen naar haar geboorte-eiland Curaçao om te gaan werken. Ze begon haar eigen praktijk. Twee jaar later besloot ze nog even naar Nederland te gaan voor bijscholing.

Tekst: **Roxanne Martha**
Foto: **Curaçao Photo Studio**

"In 2009 ging ik de cursus echoscopie doen, gewoon omdat ik vond dat het handig kon zijn om als extra service te hebben bij mijn praktijk. De cursus duurde zeven maanden en het was de bedoeling om daarna terug te keren naar Curaçao." Maar het liep anders. Ze ontmoette Fred Bes. Daarnaast kreeg ze ook nog een baan aangeboden. "Het was een mooie kans. Ik kon als waarnemend verloskundige gaan werken bij een praktijk in Lelystad."

Fred en Jurnadira trouwden in 2012 en in 2013 kregen ze een wolk van een baby: Megumi Elisama Jimana Tikva Bes. "Voor ons is ze een grote zegen", aldus Jurna. "Vandaar dat we haar Megumi hebben genoemd. Dat betekent 'zegen' in het Japans." En tsja, met zo'n mooie en lieve baby moet gepronkt worden. "We zijn gekomen om onder meer oma en opa en alle tantes hier, kennis te laten maken met Megumi."
Verder was er nog een bijzondere reden om naar Curaçao te komen. "Mijn schoonmoeder is 80 jaar geworden", vertelt Fred. "Om dat te vieren zijn we met de hele familie een weekendje naar het Hilton Hotel gegaan. Ik heb lekker gezwommen en gesnorkeld. Megumi is toen voor het eerst de zee in geweest." Jurna: "Ik ben blij dat Fred haar het water in heeft meegenomen. Zelf houd ik helemaal niet van de zee. Ik ben doodsbang in het water. Vooral als ik het gevoel heb dat ik niet kan staan. Van mij mag ze zo snel mogelijk leren zwemmen. Ik ben geboren en getogen op Curaçao, maar ik houd niet zo van zon, zee en strand. Ik ga er wel naartoe. Dit om Fred te plezieren en ik denk dat het voor de kleine later ook leuk is. Ik wil niet dat ze zo angstig wordt voor de zee als ik."